

Briuselis, 2021 09 29
COM(2021) 591 final

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

Atnaujintas ES kovos su neteisėtu migrantų gabenimu veiksmų planas (2021–2025 m.)

Ivadas

Tvirtos Europos atsako į neteisėtą migrantų gabenimą ES viduje ir už jos ribų užtikrinimas yra esminis naujame migracijos ir prieglobsčio pakte nustatyto visapusiško požiūrio į migraciją, aspektas¹. Neteisėtas migrantų gabenimas yra tarpvalstybinė nusikalstama veikla, kelianti pavojų migrantų gyvybėms, kartu rodant nepagarbą žmogaus gyvybei ir orumui siekiant pelno ir pažeidžiant ES migracijos valdymo tikslus bei atitinkamų žmonių pagrindines teises.

Nors ES lygmeniu padaryta pažanga kuriant būtina struktūrą, pvz., įsteigiant Europolo Europos kovos su neteisėtu migrantų gabenimu centrą ir stiprinant ES valstybių narių teisėsaugos agentūrų, atitinkamų ES agentūrų ir šalių partnerių operatyvinį bendradarbiavimą, kuris padeda išardyti kai kuriuos nusikaltėlių tinklus, tačiau neteisėtas migrantų gabenimas išlieka rimta problema, kurią būtina toliau spręsti suderintai ir kolektyviai.

Europos Vadovų Taryba savo 2021 m. birželio 24–25 d. išvadose² patvirtino, kad svarbu kovoti su neteisėtai žmones gabenančiais asmenimis, išreiškė rimtą susirūpinimą dėl tendencijų kai kuriuose migracijos maršrutuose, į kurias būtina skubiai reaguoti, ir paragino laikytis visą maršrutą apimančio požiūrio, siekiant spręsti jų problemą, be kita ko, panaikinant neteisėtą migrantų gabenimą ir prekybą žmonėmis. Be to, remiantis Europos Vadovų Tarybos 2021 m. gegužės 24–25 d. išvadamis³ ir reaguojant į didėjančią valstybinių subjektų vaidmenį sudarant palankesnes sąlygas neteisėtai migracijai ir naudojant žmones, kad būtų daromas spaudimas prie ES išorės sienų, ES ir jos valstybės narės išreiškė tvirtą pasiryžimą reaguoti į šias grėsmes ir veiksmingai apsaugoti ES išorės sienas nuo manipuliavimo migracija politiniais tikslais, ir šioje srityje ėmėsi bendrų veiksmų.

Atsako į neteisėtą migrantų gabenimą stiprinimas yra bendras ES, jos valstybių narių ir šalių partnerių uždavinys. Tam reikia laikytis visą maršrutą apimančio požiūrio, pagal kurį derinamas tarptautinis mūsų partnerių ir valstybių narių tarpusavio bendradarbiavimas ir koordinavimas, siekiant sugriauti neteisėtai žmones gabenančių asmenų verslo modelį.

Bendradarbiavimas su šalimis partnerėmis, siekiant sumažinti paskatas leisti į pavojingas keliones, apima paramą joms atsižvelgiant į pačius įvairiausių su migracija susijusių aspektus, apsaugos asmenims, kuriems ji reikalinga, suteikimą, pagrindinių neteisėtos migracijos priežasčių šalinimą, galimybių dirbti kūrimą ir deramo darbo skatinimą, teisėtos migracijos ir saugių bei teisėtų atvykimo į Europą būdų skatinimą, taip pat šių šalių sienų ir migracijos valdymo pajėgumų stiprinimą. Asmenų, kurie neturi teisės būti ES teritorijoje, veiksmingas grąžinimas ir tvari reintegracija taip pat padeda mažinti neteisėtos migracijos paskatas ir suteikia galimybę žmonėms, grįžusiems į savo kilmės šalį, viską pradėti iš naujo⁴. Vienas pagrindinių neteisėtą migraciją skatinančių veiksnių – galimybė neteisėtiems migrantams rasti darbą neformalios ekonomikos sąlygomis. Siekiant atgrasyti nuo neteisėtos migracijos ir apsaugoti neteisėtų migrantų darbuotojų teises, svarbu veiksmingai įgyvendinti Direktyvą dėl sankcijų darbdaviams⁵. Komisija kartu su šiuo atnaujintu ES veiksmų planu

¹ COM(2020) 609 *final*.

² Europos Vadovų Tarybos susitikimas (2021 m. birželio 24 ir 25 d.). Išvados, 2021 m. birželio 25 d. Tarybos dokumentas EUCO 7/21.

³ Specialusis Europos Vadovų Tarybos susitikimas (2021 m. gegužės 24 ir 25 d.). Išvados, 2021 m. gegužės 25 d. Tarybos dokumentas EUCO 5/21.

⁴ COM(2021) 120 *final*.

⁵ Direktyva 2009/52/EB (OL L 168, 2009 6 30, p. 24).

pateikia įgyvendinimo padėties vertinimą, prie kurio pridedamas veiksmų plano veiksmingumui sustiprinti reikalingų priemonių rinkinys, kuriame išsamiai aptariamos darbdaviams skiriamos sankcijos, neteisėtų migrantų teisių apsaugos priemonės ir patikrinimai⁶.

Atnaujintame ES kovos su neteisėtu migrantų gabenimu veiksmų plane (2021–2025 m.), kuriame atsižvelgiama į tikslines konsultacijas su suinteresuotaisiais subjektais, taip pat į viešas konsultacijas⁷, nustatyti pagrindiniai ramsčiai ir konkretūs veiksmai, būtini kovojant su neteisėtu asmenų gabenimu ir siekiant užkirsti jam kelią, taip pat užtikrinant, kad būtų visapusiškai apsaugotos migrantų pagrindinės teisės. Atnaujintas veiksmų planas grindžiamas sėkmingu pagal 2015–2020 m. ES veiksmų planą pradėtų veiksmų įgyvendinimu ir atnaujinimu kartu užtikrinant jų tęstinumą⁸. Kartu ES privalo aktyviau reaguoti į naują ir kintančią tikrovę ir praktiką, kuri formuojasi migracijos maršrutuose, ir tai turi daryti bendradarbiaudama su kilmės ir tranzito šalimis, laikydamasi partnerystės ir abipusės atsakomybės principų.

Atnaujintu ES veiksmų planu, kuriuo siekiama užkirsti kelią žūtims, sumažinti nesaugios ir neteisėtos migracijos mastą ir palengvinti tvarkingą migracijos valdymą, prisidedama prie naujo migracijos ir prieglobsčio pakto (toliau – naujas paktas) įgyvendinimo ir tvarios ES migracijos ir prieglobsčio politikos nustatymo. Juo prisidedama prie nusikalstamo verslo modelių išardymo ir padedama siekti ES saugumo sąjungos strategijos⁹ tikslų, taip pat įgyvendinti 2021–2025 m. ES kovos su organizuotu nusikalstamumu strategiją¹⁰ ir 2021–2025 m. Kovos su prekyba žmonėmis strategiją, kurios bus įgyvendinamos užtikrinant visapusišką sąveiką¹¹.

1. Padėtis neteisėto migrantų gabenimo srityje

Remiantis Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūros (Europol) duomenimis, **daugiau nei 90 proc. neteisėtų migrantų, kuriems pavyksta pasiekti ES, naudojami neteisėtai žmones gabenančių asmenų paslaugomis** ir tai daro visos savo kelionės metu arba tam tikrais jos etapais. Iš jų du trečdaliai neatitinka tarptautinės apsaugos suteikimo kriterijų ir juos galiausiai reikės gražinti. Per COVID-19 pandemiją buvo nustatytos ribojamosios priemonės, todėl neteisėtas migrantų gabenimas tapo sudėtingesnis, o tai lėmė aktyvesnį nusikaltėlių tinklų dalyvavimą, didesnes kainas ir galiausiai didesnę pelną. Per pirmąjį 2021 m. pusmetį neteisėto sienos kirtimo atvejų skaičius padidėjo 59 proc., palyginti su tuo pačiu laikotarpiu 2020 m. Akivaizdu, kad neteisėtai migrantus gabenantys asmenys

⁶ COM(2021) 592 *final*.

⁷ Viešos konsultacijos vyko 2021 m. kovo 19 d. – 2021 m. birželio 11 d.

⁸ COM(2015) 285 *final*.

⁹ COM(2020) 605 *final*.

¹⁰ COM(2021) 170 *final*.

¹¹ COM(2021) 171 *final*. Pagrindinis skirtumas tarp neteisėto migrantų gabenimo ir prekybos žmonėmis yra tas, kad neteisėto migrantų gabenimo atveju migrantai noriai dalyvauja neteisėtame procese mokėdami už neteisėtai žmones gabenančio asmens paslaugas, kad galėtų kirsti tarptautinę sieną; pastaruoju atveju žmonėmis prekiaujama išnaudojimo tikslais, jiems, kaip aukoms, reikalinga pagalba ir parama, o veikla nebūtinai yra tarpvalstybinio pobūdžio. Abu reiškiniai dažnai yra susiję, nes neteisėtai gabenami žmonės gali tapti prekiautojų žmonėmis aukomis išnaudojimo darbe, seksualinio išnaudojimo ar kitokio išnaudojimo tikslais. Būtent todėl šiuo atnaujintu ES veiksmų planu prisidedama prie prekiautojų žmonėmis veiklos išardymo ir kovos su neteisėto žmonių gabenimo tinklais.

greitai prisitaikė prie naujų aplinkybių: po pradinio sulėtėjimo 2020 m. kovo ir balandžio mėn. veikla greitai buvo atnaujinta¹².

Nusikalstami neteisėto žmonių gabenimo tinklai. Kaip jie veikia?

Neteisėtai žmones gabenantys asmenys sukelia **pavojų žmonių gyvybei meluodami apie perspektyvas ir darydami didelę žalą migrantams**. Migrantų pagrindinės teisės dažnai yra šiurkščiai pažeidžiamos ir jie dažnai negali prašyti pagalbos dėl to, kad atvyko neteisėtai. Migrantai, ypač esantys pažeidžiamoje padėtyje, pvz., vaikai ir nelydimi nepilnamečiai, patiria smurtą, yra prievartaujami, išnaudojami, žagunami, tvirkinami, iš jų vagiama, jie grobiami ir net nužudomi¹³. Remiantis Tarptautinės migracijos organizacijos duomenimis, nuo 2014 m. bandydami perplaukti Viduržemio jūrą žuvo daugiau nei 20 000 migrantų, iš kurių 1 369 žuvo 2021 m.

Neteisėtas migrantų gabenimas yra pagrindinė nusikaltėlių tinklų veikla, **kurią jie tęsia dėl nuolatinės paklausos**. Tikėtina, kad ši paklausa išliks ir ją skatins keletas veiksnių: demografinis augimas, įskaitant susijusius socialinius ir ekonominius sunkumus ir darbo galimybių trūkumą, diskriminacija, nestabilumas, konfliktai, aplinkos būklės blogėjimas ir klimato kaita; ES, kaip ekonominiu, politiniu, socialiniu ir aplinkos požiūriu stabilesnio regiono, vertinimas; neteisėtai žmones gabenančių asmenų vykdomas dezinformavimas ir melagingas naratyvas, dėl kurio migrantai, sulaukę tikrovės neatitinkančių pažadų, pasiryžta leisti į pavojingas keliones. Be to, vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu pandemijos sukeltos sanitarinės, ekonominės, socialinės ir politinės pasekmės gali paskatinti neteisėtą migraciją į Europą, todėl būtų išlaikyta neteisėto žmonių gabenimo paslaugų paklausa. Anksčiau nuo ilgalaikio nedarbo ypač nukentėjusios šalys tapo neteisėto migrantų gabenimo į turtingesnes valstybes ir prekybos žmonėmis jose kilmės šalimis¹⁴. Be to, dėl suprastėjusių ES ekonomikos sąlygų gali padidėti pigaus darbo paklausa juodojoje rinkoje, o tai, tikėtina, pritrauks neteisėtus migrantus ir lems išnaudojimo darbe, įskaitant priverstinį darbą, atsiradimą.

Neteisėto žmonių gabenimo tinklai gali **greitai pritaikyti savo neteisėtų paslaugų pasiūlą**. Jie veikia įvairiais būdais, kurie priklauso nuo geografinių vietovių ir veiklos aplinkybių. Šie tinklai siūlo įvairias paslaugas, įskaitant įvairius gabenimo būdus, saugius būstus keliaujant ir suklastotus kelionės dokumentus. Vežimo oru srityje pagrindinis vaidmuo tenka tapatybės kortelių ir vizų klastojimui, o keliaujant sausuma transporto priemonių paslėpimas ar net sienos perėjimas pėsčiomis yra neatskiriama kelionės dalis.

Neteisėtai žmones gabenantys asmenys naudoja įvairias mokėjimo sistemas, kurios apima tiek internetinius metodus, tiek pagrindines bankininkystės sistemas, į kurias pinigai įnešami ir paimami suteikus sutartą paslaugą. **Neteisėtas migrantų gabenimas pasitelkiant skaitmenines technologijas** yra naujas teisės saugos ir teisminėms institucijoms kylantis

¹² Europos kovos su neteisėtu migrantų gabenimu centro 5-oji 2021 m. metinė ataskaita (Europol, 2021).

¹³ Pasaulinis neteisėto migrantų gabenimo tyrimas (Jungtinių Tautų narkotikų kontrolės ir nusikalstamumo prevencijos biuras, 2018).

¹⁴ Jungtinių Tautų narkotikų kontrolės ir nusikalstamumo prevencijos biuras (UNODC), tyrimo „How COVID-19 restrictions and the economic consequences are likely to impact migrant smuggling and cross-border trafficking in persons to Europe and North America“ (liet. „Kokį poveikį COVID-19 apribojimai ir ekonominiai padariniai gali turėti neteisėtam migrantų gabenimui ir tarpvalstybinei prekybai žmonėmis Europoje ir Šiaurės Amerikoje“) santrauka (UNODC, 2020 m. gegužės 14 d.).

uždavinys, nes neteisėtai žmones gabenantys asmenys vis dažniau naudoja skaitmenines paslaugas ir priemones, pvz., socialinius tinklus ir mobiliąsias programėles, verbavimo, bendravimo ir pinigų pervedimų, migrantų paėmimo ir perdavimo tikslais, teikdami su maršrutu susijusias rekomendacijas, dalydamiesi dokumentų ir bilietų nuotraukomis ir vaizdo įrašais ir net stebėdami teisėsaugos institucijų veiklą.

Remiantis skaičiavimais, neteisėto žmonių gabenimo tinklai iš savo nusikalstamos veiklos gauna **didelį pelną**, kuris visame pasaulyje kasmet svyruoja nuo 4,7 iki 6 mlrd. EUR¹⁵. Atrodo, kad neteisėto žmonių gabenimo paslaugų kainos kinta priklausomai nuo maršrutų ir teikiamų tarpininkavimo paslaugų, tačiau tiriant neteisėto migrantų gabenimo bylas paaiškėjo, kad neteisėto žmonių gabenimo paslaugos kaina asmeniui paprastai siekia 20 000 EUR.

Neteisėtai žmones gabenančių asmenų ir neteisėto žmonių gabenimo tinklų profilis, struktūra ir veikla, taip pat teikiamų neteisėtų paslaugų lygis gerokai skiriasi priklausomai nuo socialinių ir ekonominių, politinių ir kultūrinių aplinkybių šalyse partnerėse. Neteisėtas migrantų gabenimas, kuris yra neteisėta ekonominė veikla, apima **daug įvairesnę veiklą** kilmės, tranzito ir paskirties šalyse, pradedant parduotuvių savininkais, kurie parduoda gelbėjimosi liemenes arba kelionės reikmenis, baigiant transporto priemonių nuoma, laivų ir viešbučių savininkais tam tikruose transporto mazguose ir pinigų pervedimo įstaigomis. Neteisėto žmonių gabenimo tinklai dažnai yra priklausomi nuo užmegztų ryšių bendruomenėje, kurioje kitiems potencialiems migrantams teikiamos rekomendacijos dėl neteisėtai žmones gabenančių asmenų paslaugų ir užtikrinami mokėjimai¹⁶.

Organizuoto nusikalstamumo struktūros, kurios gali vykdyti sudėtingas operacijas, susijusias su pačiomis įvairiausiomis neteisėto migrantų gabenimo paslaugomis, teikiamomis visame maršrute, kelia didelį pavojų Europos saugumui, ypač tai pasakytina apie aukštesnėse šių nusikalstamų organizacijų hierarchinėse pakopose veikiančius asmenis. Apytiksliai 50 proc. tinklų, dalyvaujančių neteisėto migrantų gabenimo srityje, vykdo **kelių rūšių nusikalstamą veiklą**, įskaitant prekybą žmonėmis, narkotikais, sukčiavimą akcizų srityje, neteisėtą prekybą ginklais ir pinigų plovimą¹⁷. Nusikaltėlių tinklai vis dažniau organizuoja fiktyvias santuokas, kurios naudojamos sudėtingoms sukčiavimo schemoms įgyvendinti, ir gauna pelną dažniausiai įviliodami pažeidžiamoje padėtyje esančias moteris užsiimti veikla, kuri joms turi atnešti „lengvų pinigų“, tačiau vietoje to jos įtraukiamos į išnaudojimo ir prievartos tinklą¹⁸.

Kai kuriais atvejais šie tinklai palaiko ryšius su smurtinėmis nusikalstamomis organizacijomis ir (arba) ginkluotomis grupuotėmis, pvz., taip yra kai kuriose Sahelio dalyse, ir sumoka už saugų tranzitą per kai kuriuos jų kontroliuojamos teritorijos ruožus. Kitais atvejais, pvz., Libijoje, atrodo, kad neteisėto žmonių gabenimo veikla vis dažniau užsiima vietos karinės grupuotės.

¹⁵ Pasaulinis neteisėto migrantų gabenimo tyrimas (Jungtinių Tautų narkotikų kontrolės ir nusikalstamumo prevencijos biuras, 2018).

¹⁶ „Neteisėto migrantų gabenimo tipologija: holistinis požiūris“ (Tarptautinis migracijos politikos vystymo centras, 2021 m. balandžio mėn.).

¹⁷ 2021 m. ES sunkių formų ir organizuoto nusikalstamumo grėsmių vertinimas (Europol).

¹⁸ Kainos svyruoja nuo 15 000 EUR iki 20 000 EUR už suorganizuotą neteisėto žmonių gabenimo veiklą, susijusią su fiktyvia santuoka (Ataskaita apie nacionalinės teisės aktus ir Eurojusto tiriamų bylų apie fiktyvias santuokas analizė (Eurojustas, 2020)).

Neteisėtos migracijos srautų tendencijos

Nors maršrutus galima greitai pakeisti atsižvelgiant į pasienyje dažniau taikomas priemones ir kontrolę, teisėsaugos institucijų veiklą ar saugumo riziką, neteisėto žmonių gabenimo centrai, kuriuose patenkinama neteisėto žmonių gabenimo paslaugų paklausa ir pasiūla, veikia gana stabiliai. Paprastai tai yra sostinės arba didieji miestai, esantys svarbių migracijos maršrutų sankirtoje. Neteisėtai migrantus gabenantys asmenys aktyviai verbuoja potencialius migrantus, be kita ko, vykdydami klaidingos informacijos kampanijas, susijusias su maršrutais, rizika ir sąlygomis paskirties šalyse. Neteisėto žmonių gabenimo tinklai, siekdami atgabenti neteisėtus migrantus į ES, vis dar dažniausiai naudojami trimis Viduržemio jūros regiono maršrutais (vakarų, centrinis ir rytų Viduržemio jūros regiono dalies maršrutai), taip pat Vakarų Afrikos maršrutu (kuris dažnai taip pat vadinamas Atlanto vandenyno maršrutu). Remiantis skaičiavimais, 85–90 proc. neteisėtų migrantų į ES atgabenami jūra.

Centrinės Viduržemio jūros regiono dalies maršrutu į Italiją ir Maltą atvykstančių asmenų skaičius pastoviai didėjo, palyginti su 2020 m. **Vakarų Viduržemio jūros regiono dalies / Atlanto maršruto** pagrindiniu išvykimo į žemyninę Ispaniją ir Kanarų salas tašku tapo Alžyras, į kurį buvo nukreipiama vis daugiau Vakarų Afrikos maršrutu keliaujančių migrantų. Nuo 2019 m. rugpjūčio mėn. Kanarų salose palaiptai didėjo nustatytų neteisėto jūrų sienos kirtimo atvejų skaičius, o nuo 2020 m. rugpjūčio mėn. pastebėtas eksponentinis augimas. **Rytinės Viduržemio jūros regiono dalies maršrutas** toliau nuolat naudojamas, nepaisant to, kad bendri migracijos srautai į Graikiją ir Bulgariją ilgainiui sumažėjo. Neteisėto migrantų gabenimo paklausa tarp migrantų, tranzitu keliaujančių per **Vakarų Balkanus**, išlieka didelė. Dėl kelionių ribojimų, kurie buvo nustatyti reaguojant į COVID-19 pandemiją, Vakarų Balkanuose pasiliekančių migrantų skaičius 2020 ir 2021 m. padidėjo. Dėl nuolatinio nestabilumo tokiose šalyse kaip Sirija ar Pietų Sudanas galėtų išlikti arba **padidėti migracijos spaudimas**¹⁹. Dėl **Afganistane** besitęsiančios krizės gali dar labiau padidėti priverstinės migracijos, migracijos srautų regione ir neteisėto migrantų gabenimo į ES rizika. Vadovaudamasi 2021 m. rugsėjo 21 d. Tarybos išvadomis, ES taip pat inicijuos regioninės politinės bendradarbiavimo su Afganistano tiesioginėmis kaimyninėmis šalimis platformos kūrimą, siekiant padėti užkirsti kelią šalutiniam poveikiui regione ir prisidėti prie ekonominio atsparumo ir regioninio ekonominio bendradarbiavimo, taip pat humanitarinių ir apsaugos poreikių.

Neteisėtas žmonių gabenimas nesibaigia ties ES išorės sienomis. **Tarpininkavimo paslaugos, susijusios su neteisėtu judėjimu ES teritorijoje**, pasiūla yra įvairi. Neteisėto žmonių gabenimo tinklai toliau naudoja ES vidaus maršrutus iš Ispanijos, Italijos arba Graikijos į Prancūziją, Vokietiją ir kitas šalis, taip palengvindami neteisėtų migrantų judėjimą sausuma pėsčiomis arba transporto priemonėse, laivuose ir orlaiviuose. Įprastas *modus operandi* yra žmonių slėpimas uždaroje talpyklose arba naudojimas išnuomotais automobiliais. Neteisėtai žmones gabenantys asmenys savo paslaugas siūlo internete ir vietose, kuriose migrantai dažniausiai būna, pvz., priėmimo centrų kaimynystėje. Neteisėtai žmones gabenantys asmenys klastoja dokumentus, kad palengvintų keliones oru ir kartais siūlo paslaugas, kad įteisintų migrantų gyventojų statusą. Neteisėti migrantai dažnai stengiasi pasiekti šalis ES arba Jungtinėje Karalystėje, kuriose yra jų šeima, draugai arba diaspora ir

¹⁹ 2021 m. strateginio prognozavimo ataskaita, COM(2021) 750 final.

kuriose, jų manymu, yra geriausios galimybės gauti darbą ir patiems savimi pasirūpinti. Esama naujų įrodymų, kad neteisėtai žmones gabenantys asmenys tarpininkauja neteisėtai keliaujant tarptautinės apsaugos gavėjams.

Valstybinių subjektų manipuliavimas neteisėta migracija

Neseniai pastebėtas vis didesnę susirūpinimą keliantis reiškinys, susijęs su **aktyvesniu valstybinių subjektų vaidmeniu dirbtinai kuriant neteisėtą migraciją ir sudarant jai palankesnes sąlygas**, naudojant migracijos srautus kaip priemonę politiniams tikslams pasiekti²⁰.

Nuo 2021 m. birželio mėn. Baltarusijoje pastebėtos naujos ir rimtos tendencijos, kuriomis siekiama destabilizuoti Europos Sąjungą ir jos valstybes nares keršijant už ES sankcijas, – organizuojamas valstybės remiamas neteisėtas migrantų gabenimas į ES lėktuvu iš kelių trečiųjų šalių (daugiausia iš Irako, taip pat Kongo Respublikos, Kamerūno, Sirijos ir kitų šalių), paprastai suteikiant galiojančias vizas arba taikant bevizį režimą. Baltarusija paskelbė sustabdanti 2020 m. ratifikuoto ES readmisijos susitarimo galiojimą ir atsisakė priimti per Baltarusiją tranzitu keliavusius tuos neteisėtus migrantus. Neteisėtai migrantus gabenantys asmenys pasinaudojo padėtimi, visų pirma Baltarusijos valdžios institucijų veiksmis, pasiūlydami migrantams neteisėtas paslaugas ir internetines rekomendacijas, kaip neteisėtai atvykti į Baltarusiją ir neteisėtai pereiti ES išorės sieną į Lietuvą, Latviją ar Lenkiją²¹.

Incidentai, susiję su suderintais bandymais naudoti neteisėtą migraciją politiniais tikslais²², rodo vis didesnę nerimą keliantį reiškinį, į kurį ES ir jos valstybės narės turėtų reaguoti bendrai.

2. Rėmimasis pirmojo ES veiksmų plano (2015–2020 m.) rezultatais

Atnaujinta Europos masto kova su neteisėtu migrantų gabenimu turi padėti spręsti nuolatinius uždavinius ir kartu reikia atsižvelgti į naujus su dabartine padėtimi susijusius uždavinius. Nauji veiksmai turi būti grindžiami ES kovos su neteisėtu migrantų gabenimu veiksmų plano (2015–2020 m.) rezultatais, skatinant pagrindinių politinių orientyrų įgyvendinimą ir kovos su neteisėtu migrantų gabenimu veiklos sistemą.

2020 m. pagal EMPACT sistemą įgyvendinant veiksmus atlikta 2 110 tarptautinių tyrimų, įvykdyta 2 280 areštų, iš kurių 16 didelės vertės taikinių areštai, nustatyti 27 ir išardyta 14 nusikaltėlių tinklų, iširta 2 350 dokumentų klastojimo bylų ir konfiskuota 0,7 mln. EUR grynujų pinigų, taip pat transporto priemonių, ginklų ir narkotikų.

²⁰ Vykdyti šiuos veiksmus, nustatyti 26 175 neteisėti migrantai.

²¹ 2021 m. liepos 30 d. Vyriausiojo įgaliotinio deklaracija Europos Sąjungos vardu dėl režimo manipuliavimo migrantais ir pabėgėliais (<https://www.consilium.europa.eu/lt/press/press-releases/2021/07/30/belarus-declaration-of-the-high-representative-on-behalf-of-the-eu-on-the-instrumentalisation-of-migrants-and-refugees-by-the-regime/>); Europos Sąjungai pirmą kartą priimančios Slovėnijos pareiškimas dėl padėties prie ES išorės sienų sukuriantis su neteisėtu migrantų gabenimu susijusių uždavinių sąrašas (europa.eu).

²² 2020 m. liepos 6 d. Užsienio reikalų komisijos pareiškimas.

Si darba palengvino Europos Komisijos su neteisėtu migrantų gabenimu susijusių uždavinių sąrašą. Nuo 2016 m. centras parėmė 175 vietoje atliekamus tyrimus, susijusius su neteisėtu migrantų gabenimu.

2015–2020 m. ES veiksmų plane pirmą kartą nustatytas išsamus ir daugiadalykis ES požiūris, siekiant neteisėto migrantų gabenimo tinklų „nerizikingas ir pelningas“ operacijas paversti „rizikingomis ir nepelningomis“ operacijomis, ir užtikrinti visapusišką pagarbą migrantų pagrindinėms teisėms ir jų apsaugą. Jame nustatyti konkretūs su

keturiais pagrindiniais ramsčiais susiję veiksmai: teisėsaugos institucijų ir teismo atsako į neteisėtą migrantų gabenimą gerinimas; informacijos rinkimas ir dalijimasis; neteisėto migrantų gabenimo prevencijos gerinimas ir pagalba pažeidžiamiems migrantams ir bendradarbiavimo su šalimis partnerėmis stiprinimas. Pažanga padaryta įgyvendinant visus keturis ramsčius.

Europolo Europos kovos su neteisėtu migrantų gabenimu centro sukūrimas 2016 m. yra svarbus laimėjimas stiprinant **teisėsaugos institucijų bendradarbiavimą**. Centras teikia

operatyvinę tyrimus, teikiant dienose, operatyvinės gabenimo Europos daugiadalykė kriminalinę operatyvinę

Europolas ir Eurojustas bendradarbiauja per Europos kovos su neteisėtu migrantų gabenimu centrą. Eurojustas remia valstybių narių EMPACT veiklą, susijusią su konkrečiu <i>modus operandi</i> , pvz., fiktyvios santuokos ir neteisėtas žmonių
--

paramą valstybėms narėms atliekant sutelkiant tyrėjus iš valstybių narių, analizę ir dalyvaujant operacijų kuriose Europolo darbuotojai atlieka informacijos apie neteisėto žmonių bylas kryžminę patikrą. Be to, kovos su nusikalstamumo grėsmėmis platforma (EMPACT) pagerino žvalgybą, keitimąsi informacija ir bendradarbiavimą tarp valstybių

narių ir su trečiosiomis šalimis partnerėmis. Vienas iš jos prioritetų – išardyti nusikaltėlių tinklus, veikiančius pagrindiniuose maršrutuose, vedančiuose į ES ir esančiuose ES, daugiausia dėmesio skiriant tinklams, kurių naudojami metodai kelia pavojų žmonių gyvybėms (pvz., įrengiant slėptuves vilkikuose ir sunkvežimiuose, naudojant netinkamus plaukiojimo laivus) ir kurie siūlo paslaugas internete ir naudoja suklastotus dokumentus.

Europos Sąjungos bendradarbiavimo baudžiamosios teisenos srityje agentūra (Eurojustas) yra pagrindinis subjektas stiprinant **teisminį atsaką į neteisėtą migrantų gabenimą**. Eurojustas laipsniškai didina savo paramą šioje srityje vykdomai veiklai. Nuo 2020 m. pradėta 217 sudėtingų bylų, susijusių su tarpvalstybiniu teisminiu bendradarbiavimu. Eurojustas padėjo sudaryti 71 jungtinę tyrimo grupę²³, dalyvaujančią vykdamas baudžiamuosius neteisėto migrantų gabenimo bylų tyrimus. Tikslinė grupė neteisėto migrantų gabenimo klausimais, sudaryta siekiant padėti teisėjams ir prokurorams, skatina nustatyti problemas ir keistis geriausia praktika ir įgyta patirtimi tiriant neteisėto migrantų gabenimo bylas ir vykdamas su jomis susijusį baudžiamąjį persekiojimą.

2015 m. pradėjusi veikti jungtinė operatyvinė grupė MARE remia intensyvią keitimąsi žvalgybine informacija su Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra (FRONTEX) ir glaudų bendradarbiavimą su Tarptautine kriminalinės policijos organizacija (Interpolu), be kita ko deleguojant valstybių narių nacionalinius ekspertus. Ji renka, analizuoja, tobulina ir platina žvalgybos produktus, kurie padėjo atlikti dešimtis tyrimų, susijusių su nusikaltėlių tinklais, užsiimančiais neteisėtu migrantų gabenimu jūra ir susijusiu neteisėtu judėjimu į paskirties šalis. Bendradarbiaujant su FRONTEX ir kitais partneriais, į Europolo duomenų bazes įtraukta daugiau nei 1 000 laivų, kurie, kaip įtariama, dalyvauja neteisėtai gabenant migrantus.

²³ Jungtinėse tyrimo grupėse dviejų ar daugiau valstybių valdžios institucijos sudaro teisinį susitarimą siekdamas atlikti tyrimus, kuriuose dalyvauja prokurorai, teisėsaugos institucijos ir teisėjai. Eurojustas teikia operatyvinę, teisinę ir finansinę paramą tokiam bendradarbiavimui. 2015–2020 m. pasirašyti susitarimai dėl 29 jungtinių tyrimo grupių.

Paaikškėjo, kad migrantų antplūdžio valdymo požiūris, kurio laikomasi kartu su ES agentūromis – Europos prieglobsčio paramos biuru (EASO), FRONTEX, Europolu ir Eurojustu, – ir glaudžiai bendradarbiaujant su valstybių narių, kurios patiria migracijos spaudimą prie ES išorės sienų, valdžios institucijomis kovos su neteisėtu migrantų gabenimu srityje, yra labai svarbus siekiant padėti joms vykdyti savo įsipareigojimus pagal ES teisę ir greitai nustatyti, užregistruoti atvykstančius migrantus ir paimti jų pirštų atspaudus. FRONTEX padėjo nustatyti ir užregistruoti prie ES išorės sienų atvykstančius migrantus ir

Afrikos ir FRONTEX žvalgybos tarnybų bendrija, apimanti 30 Afrikos šalių, remia analitinių, prevencinių ir operatyvinių pajėgumų didinimą kovojant su neteisėtu migrantų gabenimu, visų pirma per rizikos analizės centrus. 2021 m. vasario 9 d. Gambijai ir Siera Leonei apsikeitus informacija, areštuoti įtariamieji, susiję su prekyba 13 jaunų Siera Leonės piliečių, iš kurių 10 nebuvo sulaukę 18 metų.

atliko apklausas, kad surinktą informaciją apie neteisėto žmonių gabenimo tinklus ir maršrutus, siekiant atlikti rizikos analizę ir suteikti informacijos vykdomiems baudžiamiesiems tyrimams. Europolo dalyvavimas apklausose ir sistemiškesnė prieiga renkant informaciją ir žvalgybos duomenis padėjo išaiškinti neteisėto žmonių gabenimo praktiką, tinklus ir maršrutus.

ES ir jos valstybės narės pastaraisiais metais įgalliojo **bendros saugumo ir gynybos politikos (BUSB) misijas** spręsti saugumo problemas, susijusias su neteisėta migracija, skatindamos BUSP ir ES agentūrų bendradarbiavimą siekiant

susieti vidaus ir išorės saugumo problemas. Rezultatas – kartu su Europolu, FRONTEX ir Eurojustu parengtos kelios iniciatyvos²⁴ dalijimosi informacija srityje²⁵. Veikla, kurios buvo imtasi pagal BUSP sistemą, apėmė paramą priimančiųjų valstybių valdžios institucijų veiksams siekiant kontroliuoti neteisėtą migraciją ir užkirsti jai kelią bei kovoti su susijusiais nusikaltimais²⁶, užtikrinti sienų valdymą ir kovoti su neteisėtu migrantų gabenimu bei prekyba žmonėmis²⁷, taip pat spręsti nesaugumo arba prastos teisinės valstybės sistemos problemą, kuri yra pagrindinė neteisėtos migracijos priežastis²⁸. Be to, dviem ES jūrų pajėgų operacijomis IRINI²⁹ ir ATALANTA³⁰ prisidedama prie neteisėto migrantų gabenimo ir prekybos žmonėmis verslo modelio išardymo.

²⁴ Pavyzdžiui, keitimasis operatyvine informacija pasitelkiant Europolo informacijos koordinavimo mechanizmą ir informacijos apie nusikalstamumą padalinį, kuris iš pradžių buvo sukurtas per operaciją SOPHIA kartu su FRONTEX ir Europolu. Nors ši iniciatyva sudarė sąlygas struktūrizuoti ir naujoviškai keisti operatyvine informacija, kitose BUSP misijose su agentūromis keičiamasi tik strategine informacija ir tai darant dažnai vadovaujamas *ad hoc* požiūriu (ES pajėgumų stiprinimo misijos (EUCAP) Sahelyje arba ES pasienio pagalbos misija (EUBAM) Libijoje, kurių metu buvo bendradarbiaujama su Eurojustu).

²⁵ Kitus pasiūlymus dėl glaudesnio bendradarbiavimo BSGP ir teisingumo ir vidaus reikalų klausimais neteisėto migrantų gabenimo srityje galima rasti galimų civilinių BSGP veiksmų, kuriais siekiama spręsti saugumo problemas, susijusias su neteisėta migracija, minikonceptijoje, kuria buvo pasidalyta su valstybėmis narėmis 2020 m. lapkričio mėn.

²⁶ „EUCAP Sahel Niger“ ir „EUBAM Libya“.

²⁷ „EUCAP Sahel Mali“ ir „EUBAM Rafah“.

²⁸ ES patariamoji misija (EUAM) Ukrainoje, ES teisinės valstybės misija (EULEX) Kosove, „EUAM Iraq“, „EUCAP Somalia“, ES policijos misija Palestinos teritorijose (EUPOL COPPS) ir „EUAM Central African Republic“.

²⁹ Per operaciją IRINI įgyvendinamas Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos nustatytas ginklų embargas, kuriuo prisidedama prie ginklų srauto į Libiją stabdymo ir padedama sudaryti sąlygas nuolatiniam ugnies nutraukimui. Operacija taip pat prisidedama prie neteisėto žmonių gabenimo ir prekybos žmonėmis tinklų verslo modelio išardymo.

Reglamentu dėl Europos imigracijos ryšių palaikymo pareigūnų tinklo sukūrimo³¹, kuris įsigaliojo 2019 m., sustiprintas **informacijos rinkimas ir dalijimasis ja** naudojant naują

2019–2020 m. Nigeryje įgyvendinta informavimo ir informuotumo didinimo kampanija, kuria buvo siekiama skatinti priimti informacija pagrįstus sprendimus migracijos srityje. Į šią kampaniją buvo tiesiogiai įtraukta bendruomenė rengiant individualias konsultacijas migracijos klausimais ir platesnio masto bendruomenės renginius, taip pat teikiant informaciją internete ir žiniasklaidoje. Individualiose konsultacijose dalyvavo 10 580 tranzitu per Nigerį keliaujančių asmenų iš daugiau nei 20 kilmės

imigracijos ryšių palaikymo pareigūnų bendradarbiavimo ir koordinavimo sistemą, kurią trečiosiose šalyse įdiegė valstybės narės, Komisija ir ES agentūros. Europolo informacijos koordinavimo mechanizmu nustatomas greitesnio iš FRONTEX, Interpolo ir BSGP misijų gautos informacijos keitimosi ir apdorojimo pagrindas. Šis mechanizmas padeda susidaryti išsamesnį žvalgybos duomenimis pagrįstą vaizdą apie neteisėtą migrantų gabenimą iš kilmės ir tranzito šalių. Europole veikiantis ES internetinės informacijos žymėjimo padalinys sustiprino valdžios institucijų gebėjimus tirti kenkėjišką turinį internete ir socialiniuose tinkluose, nustatyti neteisėto žmonių gabenimo tinklų naudojamą turinį ir reikalauti jį pašalinti. Tolesnis Afrikos ir *FRONTEX* žvalgybos tarnybų bendrijos, įskaitant

rizikos analizės centrus, stiprinimas Gambijoje, Ganoje, Nigeryje, Nigerijoje ir Senegale padėjo patikimiau rinkti informaciją ir ja dalytis.

Geresnės **neteisėto migrantų gabenimo prevencijos ir pagalbos pažeidžiamiems migrantams** srityje Komisija pagrindinėse šalyse partnerėse pradėjo informavimo ir informuotumo didinimo kampanijas, siekdama informuoti potencialius migrantus apie neteisėto migrantų gabenimo ir neteisėtos migracijos riziką ir sukurti atsvarą neteisėtai žmones gabenančių asmenų naratyvui. Kampanijos buvo pradėtos Vakarų Balkanuose, Afrikoje ir Azijoje³². Remdamasi per pastarąsias kampanijas gauta informacija ir šiuo klausimu savo atliktu tyrimu³³, Komisija rengia priemonių rinkinį kampanijų tyrimo ir struktūros, įgyvendinimo ir darbo metodų klausimais, įskaitant gerąją patirtį ir rekomendacijas.

Pagal ketvirtąjį 2015–2020 m. veiksmų plano komponentą Komisija rėmė dvišalį ir regioninį operatyvinių

migrantų ir šalimis

metu buvo

Jungtinė tyrimo grupė Nigeryje operacijas pradėjo 2016 m. Iki 2021 m. gegužės 27 d. ji padėjo areštuoti 554 įtariamuosius ir išnagrinėti 338 teismo bylas, taip pat nustatyti 50 nacionalinių ir 138 tarptautinius nusikaltėlių tinklus.

³⁰ Operacijoje A metu taip pat teigiamai gabenimo veiklą,

³¹ Reglamentas (

³² Afganistanas, Marokas, Nigeris

³³ Geriausias patirtis (Europos Komisi

bendradarbiavimą kovos su neteisėtu gabenimu srityje, siekdama **tvirtesnio glaudesnio bendradarbiavimo su partnerėmis** pagrindiniuose migracijos maršrutuose. Šio bendradarbiavimo remiamas teisėsaugos institucijų ir

vai su piratavimu prie Somalio krantų. Operacijos siekia išaiškinti nusikalstamą ir neteisėto žmonių

krantas, Etiopija, Gambija, Gana, Gvinėja, Malis, Libanas ir Vakarų Balkanai.

neteisėtą migraciją didinimo kampanijomis, tyrimas

2020 m. pradėta įgyvendinti nauja bendra operatyvinė partnerystė su Dramblio Kaulo krantu. Prancūzijos valdžios institucijos pradėjo mokymo ir mentorystės veiklą, kad sustiprintų specializuotus tyrimo padalinius, dirbančius neteisėto migrantų gabenimo ir prekybos žmonėmis

teisminis bendradarbiavimas, gebėjimų stiprinimas sienų valdymo srityje, informavimo ir informuotumo didinimo kampanijos.

Bendros regioninės ir nacionalinės **operatyvinės partnerystės**³⁴ palengvino bendrų veiksmų vykdymą ir padėjo stiprinti teisėsaugos ir teisminių institucijų pajėgumus šalyse partnerėse remiant keitimąsi geriausia patirtimi ir informacija. Bendros operatyvinės partnerystės Šiaurės Afrikoje, kurią finansuojant ES lėšomis įgyvendino Austrija, Prancūzija, Italija, Vokietija, Nyderlandai ir Interpolas, veikloje dalyvauja kompetentingos Afrikos šalių ir regionų valdžios institucijos bei organizacijos, ypatingą dėmesį skiriant Dramblio Kaulo krantui, Gvinėjai, Tunisui, Nigerijai, taip pat Šiaurės Afrikos Kyšulio šalims ir Afrikos policijos bendradarbiavimo organizacijai (AFRIPOL). Bendros operatyvinės partnerystės ir jungtinės tyrimo grupės sukurtos Gambijoje, Malyje, Mauritanijoje, Nigeryje, Senegale, Turkijoje ir Vakarų Balkanuose, o Vakarų ir Centrinėje Afrikoje suteikta parama kuriant bendrų operatyvinių partnerysčių tinklą³⁵.

Regioniniu lygmeniu pagal bendrą Valetos veiksmų planą buvo teikiama parama tvirtesniai migracijos valdymui Europoje ir **Afrikoje**. 2020 m. liepos mėn. ES, jos valstybių narių ir Šiaurės Afrikos partnerių ministrų konferencijoje³⁶ patvirtintas abipusis pasiryžimas užkirsti kelią neteisėtam migrantų gabenimui ir su juo kovoti. 2021 m. gegužės 10–11 d. dalyvaujant ES ir Afrikos partneriams³⁷ surengtas aukšto lygmens seminaras, kuriame dar kartą patvirtintas dalyvių išsipareigojimas drauge spręsti klausimus, susijusius su kova su neteisėta migracija ir neteisėtu migrantų gabenimu, grąžinimo ir readmisijos priemonių kūrimu, taip pat teisėta migracija ir judumu. Nuo 2018 m. Niamejaus procese remiamas ES, jos valstybių narių ir Vakarų ir Šiaurės Afrikos šalių bendradarbiavimas neteisėto migrantų gabenimo ir prekybos žmonėmis prevencijos ir kovos su juo srityje. Be to, Chartumo regioninis operatyvinis centras (angl. ROCK), kuris buvo įsteigtas 2019 m. padedant ES, rėmė teisėsaugos institucijų bendradarbiavimą ir dalijimąsi informacija ir parengė 245 žvalgybos ataskaitas, po kurių buvo įvykdyta 19 areštų. ES taip pat investuoja daug lėšų remdama šalis partneres, visų pirma esančias ES kaimynystėje, tobulina jų sienų valdymą ir didina pajėgumus atlikti paieškos ir gelbėjimo operacijas sausumoje ir jūroje.

Vakarų Balkanų partnerių dalyvavimas įgyvendinant EMPACT operatyvinį veiksmų planą dėl tarpininkavimo neteisėtai migracijai padeda išardyti organizuotus nusikaltėlių tinklus, užsiimančius neteisėtu migrantų gabenimu ir piktnaudžiaujančiais teisėtais migracijos kanalais, įskaitant suklastotų dokumentų naudojimą. Įgyvendinant ES finansuotą kovos su sunkiais nusikaltimais Vakarų Balkanuose projektą, nuo 2017 m. buvo sudarytos penkios jungtinės tyrimo grupės ir pradėta 115 baudžiamųjų tyrimų (po kurių 37 bylose pradėtas

³⁴ Bendros operatyvinės partnerystės – tai lanksčios bendradarbiavimo sistemos, skirtos kovoti su organizuoto nusikalstamumo tinklais, užsiimančiais neteisėtu migrantų gabenimu ir prekyba žmonėmis, ir pritaikytos prie šalies partnerės poreikių. Viena ar daugiau valstybių narių bendradarbiauja su šalies partnerės teisėsaugos, teisminėmis ir kitomis atitinkamomis valdžios institucijomis, įskaitant bendradarbiavimą su ES agentūromis ir tarptautinėmis organizacijomis. Paramą gali sudaryti mokymas, mentorystė, keitimasis informacija ir įrangos tiekimas.

³⁵ Pagal policijos bendradarbiavimo, nusikalstamumo prevencijos, kovos su juo ir krizių valdymo finansinės paramos priemonę skirtas 12,9 mln. EUR ES įnašas, o iš ES skubiosios pagalbos Afrikai patikos fondo buvo skirta 27,9 mln. EUR.

³⁶ Marokas, Alžyras, Tunisas, Libija ir Mauritanija.

³⁷ Dalyvaujant Afrikos valstybėms, valstybėms narėms, Komisijai, Europos išorės veiksmų tarnybai, Afrikos Sąjungos komisijai, ES agentūroms ir tarptautinėms organizacijoms.

baudžiamasis persekiojimas), iš kurių 14 tyrimų buvo susiję su prekyba žmonėmis ir neteisėtu migrantų gabenimu.

2016 m. **ES ir Turkijos pareiškimu** prisidedama prie neteisėtai migrantus gabenančių asmenų verslo modelio išardymo Turkijos valdžios institucijoms atliekant griežtesnę sienų kontrolę ir užkertant kelią naujiems neteisėtos migracijos jūra ar sausuma maršrutams. Pareiškime Turkija ir ES sutarė toliau griežtinti priemones prieš neteisėtai migrantus gabenančius asmenis. Be to, jos sutarė palengvinti neteisėtų migrantų grąžinimą iš Graikijos salų ir kartu sudaryti daugiau galimybių perkelti sirus iš Turkijos į ES. ES tikisi, kad Turkija įgyvendins visus ES ir Turkijos pareiškimo aspektus. Visapusiškas šio pareiškimo įgyvendinimas taip pat bus svarbi 2021 m. spalio mėn. įvyksiančio ES ir Turkijos aukšto lygmens dialogo migracijos ir saugumo klausimais tema.

Dėl **Šilko kelio** šalių pažymėtina, kad pagal ES finansuotą ir Jungtinių Tautų narkotikų kontrolės ir nusikalstamumo prevencijos biuro (UNODC) ir Tarptautinės migracijos organizacijos (TMO) įgyvendintą regioninę programą buvo suteikta parama tiriant ir vykdant baudžiamąjį persekiojimą 184 neteisėto migrantų gabenimo bylose, kuriose pradėta 80 ikiteisminių tyrimų ir iškeltos 69 teismo bylos³⁸.

3. Europos kovos su neteisėtu migrantų gabenimu atnaujinimas

Nors pastaraisiais metais ES ėmėsi svarbių veiksmų kovodama su neteisėtai žmones gabenančiais asmenimis, išlieka tie patys ir kyla naujų uždavinių, kuriems išspręsti reikia imtis aktyvesnių veiksmų ir atnaujinto išsamaus požiūrio. Tą galima pasakyti ir apie mūsų darbą su šalimis partnerėmis, ir darbą ES viduje ir kiekvienoje jos valstybėje narėje, kovą su nusikaltėlių tinklais, bendradarbiavimo stiprinimą ir paramą teisėsaugos institucijų darbui kovojant su neteisėtu migrantų gabenimu.

Atnaujintas ES kovos su neteisėtu migrantų gabenimu veiksmų planas (2021–2025 m.) yra parengtas remiantis šiais keturiais pagrindiniais veiksmų ramsčiais: 1) tvirtesnis bendradarbiavimas su šalimis partnerėmis ir tarptautinėmis organizacijomis, 2) teisinių sistemų įgyvendinimas ir sankcijų taikymas ES viduje ir už jos ribų veikiantiems neteisėtai migrantus gabenantiems asmenims, 3) išnaudojimo prevencija ir migrantų apsaugos užtikrinimas, 4) bendradarbiavimo stiprinimas ir teisėsaugos institucijų bei teismų darbo rėmimas siekiant reaguoti į naujus uždavinius ir 5) žinių apie neteisėtai žmones gabenančių asmenų *modi operandi* gerinimas.

3.1 Tvirtesnis bendradarbiavimas su šalimis partnerėmis ir tarptautinėmis organizacijomis

Naujame pakte pabrėžiama, kad, siekiant spręsti bendrus uždavinius ir išnaudoti bendras galimybes, svarbu kurti visapusiškas, subalansuotas, pritaikytas ir abipusiškai naudingas migracijos partnerystes su pagrindinėmis kilmės ir tranzito šalimis. Migracijos partnerystėmis siekiama gerinti migracijos valdymą, remti pabėgėlius ir priimančiąsias bendruomenes šalyse partnerėse, kurti ekonomines galimybes, skatinti deramą darbą ir šalinti pagrindines neteisėtos

³⁸ Pasauliniai veiksmai kovojant su prekyba žmonėmis ir neteisėtu migrantų gabenimu Azijoje ir Artimuosiuose rytuose (GLO.ACT), kurie apima veiksmus Afganistane, Bangladeše, Irake, Irane ir Pakistane.

migracijos priežastis³⁹, aktyviau bendradarbiauti gražinimo, readmisijos ir reintegracijos srityse kartu kuriant naujus teisėtus būdus ir pritraukiant kvalifikuotus ir talentingus žmones į Europą. Kova su neteisėtu migrantų gabenimu yra svarbi šių partnerysčių dalis.

ES jau sukūrė sėkmingas bendradarbiavimo su šalimis partnerėmis sistemas, kurios padeda kovoti su neteisėta migracija ir neteisėtu žmonių gabenimu. Vis dėlto veiksmai ir pastangos iki šiol yra fragmentuotos ir neteisėtas žmonių gabenimas išlieka nerimą keliančiu reiškiniu ES ir šalims partnerėms. Siekiant didesnės sinergijos, kuo didesnio dabartinių priemonių veiksmingumo ir spręsti naujus uždavinius, užkirsti kelią neteisėtam žmonių gabenimui ir užtikrinti veiksmingą tyrimų, baudžiamojo persekiojimo ir nuosprendžių vykdymą, reikia vadovautis labiau suderintu ir struktūriniu požiūriu. Todėl ES, atsižvelgdama į naują paktą, turėtų remtis esamomis bendradarbiavimo sistemomis ir drauge su trečiosiomis šalimis arba regionais, per kuriuos eina migracijos maršrutai į ES, plėtoti **specialias ir pritaikytas kovos su neteisėtu žmonių gabenimu operatyvines partnerystes**. Šios kovos su neteisėtu žmonių gabenimu operatyvinės partnerystės turėtų būti sudedamoji ES visapusiškų migracijos partnerysčių su kilmės ir tranzito šalimis dalis ir jomis turi būti remiamas regioninis ir tarptautinis bendradarbiavimas.

Tarptautiniu lygmeniu kovai su neteisėtu migrantų gabenimu reikalingas nuolatinis aktyvus Jungtinių Tautų (JT), Interpolo, kitų tarptautinių ir regioninių organizacijų, taip pat kitų donorų dalyvavimas. ES turėtų stengtis **aktyviai bendradarbiauti su JT Organizacija ir jos specializuotomis agentūromis**, visų pirma UNODC ir jo darbo grupė neteisėto migrantų gabenimo klausimais⁴⁰.

Be to, siekiant užtikrinti veiksmingą ir greitą atsaką į neteisėtą migraciją, kuriai tarpininkauja valstybiniai subjektai, taip pat būtinas struktūrinis ir suderintas požiūris, kurį, be kita ko, reikėtų aptarti daugiašaliuose ir tarptautiniuose forumuose.

3.1.1 Kovos su neteisėtu žmonių gabenimu operatyvinės partnerystės

³⁹ COM(2021) 56 *final*.

⁴⁰ Pagal bendrą Komunikatą dėl didesnio ES indėlio į taisyklėmis grindžiamą daugiašališkumą, JOIN(2021) 3 *final*.

Siekiant veiksmingai kovoti su tarpvalstybiniu neteisėto migrantų gabenimo už ES sienų pobūdžiu, būtina glaudžiau dvišaliu ir regioniniu lygmenimis bendradarbiauti su pagrindinėmis kilmės ir tranzito šalimis partnerėmis. Šis bendradarbiavimas, kuris yra visapusiškų ES partnerystės dalis, taps tikslingomis kovos su neteisėtu žmonių gabenimu operatyvinėmis partnerystėmis, pagrįstomis nuolatinais mainais ir abipusiškai naudingumu ES ir šalių partnerių bendradarbiavimu. Veiksmams bus siekiama **stiprinti teises, politines, praktines ir strategines sistemas** šalyse partnerėse ir padidinti **pastangų kovojančių su neteisėtu migrantų gabenimu poveikį, atsakomybę ir tvarumą**.

Reikia skatinti ir užtikrinti **sinergiją ir suderinamumą su kitomis politikos sritimis ir veiksmams**, įskaitant saugumo sritį (pvz., sienų saugumas, kova su organizuotu nusikalstamumu), vystomąjį bendradarbiavimą (pvz., švietimas ir mokymas, bendruomenės plėtra, tvari ir integracinė ekonominė plėtra) ir gerą valdymą (pvz., kova su korupcija).

Kovos su neteisėtu migrantų gabenimu operatyvinės partnerystės apims **kai kuriuos arba visus toliau išvardytus aspektus**, pritaikytus prie šalių partnerių ar regionų partnerių poreikių, kuriais siekiama sustiprinti operatyvinį bendradarbiavimą rengiant nuolatinius mainus ir kuriais bus teikiama tikslinga parama.

- Padėti sukurti patikimas **teises sistemas** arba sustiprinti jau esamas, remiantis JT protokolu dėl neteisėto migrantų įvežimo sausuma, jūra ir oru. Jeigu šalys partnerės dar nėra ratifikavusios JT protokolo, ES, bendradarbiaudama su UNODC, paragins jas ratifikuoti protokolą ir padės tai padaryti. Tai yra pagrindinis žingsnis siekiant veiksmingai atgrasyti nuo neteisėto migrantų gabenimo ir pradėti dėl jo baudžiamąjį persekiojimą, kad būtų galima areštuoti ir nubausti neteisėtai žmones gabenančius asmenis už jų nusikaltimus kilmės šalyse. Patikimos teisinės sistemos yra lygiai taip pat būtinos siekiant veiksmingai bendradarbiauti su valstybėmis narėmis ir ES agentūromis, įskaitant Europolą, *FRONTEX* ir Eurojustą.
- Užtikrinti teisinių sistemų įgyvendinimą nacionaliniu, regioniniu ir žemyno lygmeniu formuojant įrodymais pagrįstą **politiką, strategijas ir veiksmų planus**. Parama šaliai partnerei, taip pat regioninėms ir žemyninėms organizacijoms renkant duomenis, atliekant analizę ir tyrimus bus labai svarbi suteikiant informacijos politikos formuotojams.
- **Remtis** nacionalinių ir vietos valdžios institucijų šalyse partnerėse **operatyviais pajėgumais**, siekiant užkirsti kelią neteisėtai migracijai ir nuo jos atgrasyti, įskaitant, kai tinkama, rėmimąsi esamomis struktūromis ⁴¹ arba sukuriant specialius koordinavimo centrus. Šalių partnerių pajėgumai taip pat turėtų būti sustiprinti teikiant paramą pažeidžiamoje padėtyje esantiems žmonėms, ypač vaikams ir moterims, kurie gali susidurti su smurtu, išnaudojimu, tvirkinimu ir prekyba žmonėmis.
- Remti šalių partnerių **sienų valdymo** pajėgumus siekiant užkirsti kelią neteisėtam išvykimui ir tranzitui.
- Teikti operatyvinę paramą **teisėsaugos institucijų ir teisminei bendradarbiavimui** siekiant sukurti ir sustiprinti pajėgumus ir atsakomybę šalyse partnerėse, sustiprinti

⁴¹ Pavyzdžiui, Niamėjaus deklaracija, bendradarbiavimas su AFRIPOL, tolesni veiksmai po Valetos aukščiausiojo lygio susitikimo, taip pat Rabato, Chartumo, Budapešto, ir Prahos procesai.

šiuolaikinių tyrimo priemonių ir metodų naudojimą ir palengvinti atitinkamų nacionalinių valdžios institucijų koordinavimą ir bendradarbiavimą. Šiuo atveju turėtų būti remiamasi dabartinių bendrų operatyvinių partnerystės ir jungtinių tyrimo grupių rezultatais ir patirtimi.

- Stiprinti bendradarbiavimą su šalimis partnerėmis **tapatybės ir dokumentų klastojimo** srityje siekiant padėti sumažinti vizų, kurios išduodamos remiantis pavogtais ir (arba) suklastotais tapatybės dokumentais, skaičių. Tai turėtų paskatinti naudoti naujas technologijas, padedančias nustatyti suklastotus dokumentus, kontroliuoti pasų išdavimą ir įteikimą, atnaujinti ir kompiuterizuoti civilinius registrus, taip pat galimą mokymo veiklą.
- Skatinti prevencijos ir informuotumo didinimo veiklą vykdant tikslingas **informavimo ir informuotumo didinimo kampanijas** apie neteisėtos migracijos ir neteisėto žmonių gabenimo riziką, taip pat atitinkamas alternatyvas kilmės ir tranzito bendruomenėse (įskaitant pabėgėlių ir priėmimo stovyklas tranzito šalyse ir diasporą ES) kartu kuriant atsvarą nusikaltėlių tinklų propaguojamam melagingam naratyvui.
- Kai tinkama, teikti paramą, kad būtų išspręstos **saugumo problemos**, susijusios su neteisėtu migrantų gabenimu, skatinti sinergiją su veiksmis, kuriais siekiama kovoti su visų formų nusikaltimais, terorizmu ir smurtiniu ekstremizmu.
- Plėtoti nuolatinį dialogą ir suderintą bendradarbiavimą su kilmės ir tranzito šalimis, kurios nukentėjo nuo **naujo valstybės vykdomo manipuliavimo migracija reiškinio**.

Komisija kartu su vyriausioju įgaliotiniu ir valstybėmis narėmis sistemiškai skatins bendradarbiavimą sprendžiant neteisėto migrantų gabenimo problemą, kuri yra abipusiškai svarbus klausimas atsižvelgiant į ES santykius su šalimis partnerėmis. Jie remis šalis partneres ir regionus partnerius **nustatant faktinius poreikius**, susijusius su neteisėto migrantų gabenimo prevencija ir kova su juo, atsižvelgiant į konkrečią šių šalių partnerių ir regionų partnerių padėtį, įskaitant socialinius ir ekonominius neteisėto žmonių gabenimo aspektus vietos bendruomenėse. Remiantis tokiais poreikiais, **bus užmegztos kovos su neteisėtu žmonių gabenimu operatyvinės partnerystės, grindžiamos darnia sistema, apimančia atitinkamus pirmiau nurodytus komponentus.**

Komisija kartu su vyriausioju įgaliotiniu ir valstybėmis narėmis bei šalimis partnerėmis kartu pradės ir įgyvendins šias kovos su neteisėtu žmonių gabenimu operatyvines partnerystes, taip patvirtindamos abipusį pasiryžimą siekti bendrų tikslų, nukreiptų prieš neteisėtai žmones gabenančius asmenis. Šiuo tikslu Komisija taip pat surengs **aukšto lygmens konferencijas su šalimis partnerėmis pagal maršrutus**, siekdama išanalizuoti dabartines problemas, skatinti bendradarbiavimą, patvirtinti techninių darbo grupių rekomendacijas ir įvertinti pažangą kovojant su neteisėto migrantų gabenimo tinklais. Kovos su neteisėtu žmonių gabenimu operatyvinės partnerystės, susijusios su **rytinės Viduržemio jūros regiono dalies maršrutu / Vakarų Balkanų maršrutu, pagrįstos visą maršrutą apimančiu požiūriu, kuris apima Šilko kelio šalis, taip pat partnerystės Šiaurės ir Vakarų Afrikoje** bus pradėtos kaip prioritetinės partnerystės bendradarbiaujant su šalimis partnerėmis arba regionais partneriais.

Valstybių narių valdžios institucijos, sutelkdamos žinias ir išteklius vadovaudamosi **Europos komandos** dvasia, turėtų atlikti pagrindinį vaidmenį kuriant ir įgyvendinant kovos su neteisėtu žmonių gabenimu operatyvines partnerystes. Valstybės narės turi operatyvinių

pajėgumų ir žinių, kad suteiktų būtiną pagalbą šalims partnerėms, ir jos turėtų tęsti dabartinę šalyse partnerėse vykdomą veiklą, kad padėtų kovoti su neteisėtu žmonių gabenimu.

ES agentūros, visų pirma Europolas, *FRONTEX* ir Eurojustas, turėtų teikti paramą laikydamosi savo įgaliojimų, be kita ko, palengvindamos keitimąsi informacija, teikdamos techninę paramą, stiprindamos gebėjimus ir teikdamos mokymus, taip pat komandiruodamos ryšių palaikymo pareigūnus. Priklausomai nuo atitinkamų šalių partnerių arba regionų partnerių ir nustatytų poreikių, ES agentūros gali sudaryti naujus susitarimus (pvz., *FRONTEX* susitarimus dėl statuso arba darbinius susitarimus su kompetentingomis valdžios institucijomis); jeigu tokie susitarimai jau sudaryti, juos įgyvendinant turėtų būti visapusiškai remiami naujų kovos su neteisėtu žmonių gabenimu operatyvinių partnerysčių tikslai. Kai tinkama, taip pat bus atsižvelgta į Interpolo indėlių.

Bendros saugumo ir gynybos politikos misijų operatyvinė veikla gali padėti priimančiosios valstybės valdžios institucijoms. Joms galėtų būti suteikti įgaliojimai teikti strategines konsultacijas teisinių sistemų, strategijų ir veiksmų planų plėtojimo arba reformų klausimais ir siūlyti stiprinti pajėgumus sienų valdymo, teisėsaugos institucijų ir teismo bendradarbiavimo, tapatybės ir dokumentų klastojimo ir pan. srityse.

Siekdama užtikrinti, kad naujos kovos su neteisėtu žmonių gabenimu operatyvinės partnerystės būtų sėkmingos, ES turi užtikrinti tinkamą finansavimą, kuris dera su atnaujinto ES veiksmų plano užmojais ir tikslais, kuriuo remiami ir faktiškai įgyvendinami šie užmojai ir tikslai. Pagal keletą finansinių priemonių – **Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonę „Globali Europa“ (KVTBP) ir Pasirengimo narystei paramos priemonę (2021–2027 m.) (PNPP III), Vidaus saugumo fondą, Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondą ir Sienų valdymo ir vizų priemonę**, taip pat kitus atitinkamus paketus, atsižvelgiant į partnerių nacionalines strategijas ir užtikrinant jų atsakomybę – teikiama parama papildomai padės įgyvendinti įvairius partnerysčių komponentus. **Kovos su neteisėtu žmonių gabenimu operatyvinės partnerystės** padės gauti informacijos, reikalingos strateginiam ir politiniam ES išorės finansavimo programavimui ir priemonių programavimo dokumentų įgyvendinimui. Iš viso KVTBP „Globali Europa“ biudžeto, kurio dydis – 79,5 mlrd. EUR, apytiksliai 10 proc. bus skirta veiksams, kuriais tiesiogiai sprendžiamos su migracija ir priverstine migracija susijusios problemos, įskaitant kovą su neteisėtu žmonių gabenimu.

3.1.2 Reagavimas į valstybinių subjektų vykdomą manipuliavimą neteisėta migracija

Pastaruoju metu vykstantys procesai prie ES išorės sienos su Baltarusija yra naujaisi ypač didelį nerimą keliančių įvykių pavyzdžiai, iš kurių matyti, kad **glaudus bendradarbiavimas ir nuolatinis budrumas** yra labai svarbūs siekiant apsaugoti išorės sienas, užkirsti kelią neteisėtai migracijai, kuriai tarpininkauja valstybiniai subjektai, ir į ją reaguoti. Valstybės narės, ES institucijos ir ES agentūros (visų pirma *FRONTEX*, EASO ir Europolas) greitai reagavo į sparčiai besirutuliojančius įvykius prie ES rytinės sienos, teikė paramą šalims, kurioms buvo daromas tiesioginis spaudimas, ir tai darė visų pirma per Sąjungos civilinės saugos mechanizmą. Pasitelkus **ES migracinės parengties ir migracijos krizių valdymo mechanizmo tinklą** (Valdymo plano tinklą) visi suinteresuotieji subjektai gavo naujausią informaciją apie padėtį ir buvo užtikrintas savalaikis ir suderintas operatyvinis atsakas. Be to, Komisija taip pat teikia skubią finansinę paramą, kad padėtų Lietuvai patenkinti trumpalaikius poreikius, siekiant užtikrinti orias migrantų, naudojamų politiniais tikslais, priėmimo sąlygas,

taip pat vidutinės trukmės paramą išorės sienos apsaugai kovojant su organizuota neteisėta migracija.

Iš šių įvykių matyti, kad šalys partnerės, kurių piliečiai buvo išnaudojami tokiose valstybės vadovaujamosiose schemose, pasitelkiant suderintus kolektyvinius veiksmus gali norėti **bendradarbiauti su ES** siekdamas sustabdyti šį *modus operandi* ir užmegzti visoms pusėms naudingą konstruktyvų ir išsamų dialogą. Šiuo atžvilgiu ES dialogas ir bendras įsipareigojimas su Iraku davė teigiamų rezultatų, nes sumažėjo bandymų neteisėtai atvykti į ES ir buvo sudarytos palankesnės sąlygos savanoriškam grįžimui.

Tokių suderintų ES veiksmų, kurių imamasi tuo atveju, kai prie ES išorės sienų daromas organizuotas migracijos spaudimas, pavyzdžiai rodo, kad valstybių narių glaudus bendradarbiavimas ir solidarumas, taip pat nuolatinis plataus masto dialogas ir suderintas bendradarbiavimas su kilmės ir tranzito šalimis neteisėtos migracijos prevencijos srityje, kovojant su nauju manipuliavimo migracija reiškiniu ir palengvinant grįžimą, gali duoti konkrečių rezultatų.

Tam, kad ES galėtų bendrai ir veiksmingai reaguoti į šio naujo reiškinio keliamas problemas ir užtikrinti ES išorės sienų apsaugą, ES reikia **patikimesnio priemonių rinkinio**, kuriame būtų strategiškai sutelktos pačios įvairiausios ES turimos operatyvinės, teisinės, diplomatinės ir finansinės priemonės.

ES agentūros, visų pirma *FRONTEX*, Europolas ir EASO, be kita ko, bendradarbiaudamos su Interpolu ir kitais tarptautiniais subjektais, privalo sugebėti greitai sutelkti savo išteklius ir turtą ir suteikti **operatyvinę paramą**, reikalingą ES išorės sienoms apsaugoti, žvalgybos duomenims bei operatyvinei informacijai surinkti ir padėti migrantams, kurie tapo valstybės vykdomo manipuliavimo aukomis. Atsakas į valstybinių subjektų naudojamą neteisėtą migraciją turi būti aptariamasis ir toliau stiprinamas palaikant **dialogą su šalimis partnerėmis**, visų pirma įgyvendinant kovos su neteisėtu žmonių gabenimu operatyvines partnerystes. Kai tinkama ir taikytina, gali būti svarstoma galimybė pagal **ES visuotinį sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimą** taikyti ribojamąsias priemones asmenims, subjektams ir įstaigoms, dalyvaujantiems valstybinėse schemose ir atsakingiems už šiurkščius žmogaus teisių pažeidimus ir piktnaudžiavimą jomis, dalyvaujantiems darant tokius pažeidimus arba su jais susijusiems. Be to, ES turėtų **imtis logiškai išplaukiančių priemonių įvairiose politikos srityse**, kurios yra svarbios atsižvelgiant į santykius su atitinkama trečiaja šalimi, kai tinkama, vykdyti tikslingus veiksmus vizų, prekybos, plėtros, finansinės paramos ir kitose srityse. Sprendimas iš dalies sustabdyti **susitarimo su Baltarusija dėl vizų režimo supaprastinimo taikymą**, kurį dabar Komisija tvirtina kartu su šiuo atnaujintu ES veiksmų planu, yra konkretus tokių priemonių pavyzdys.

Kaip nurodė pirmininkė U. von der Leyen 2021 m. pranešime apie Sąjungos padėtį, Komisija „*spręsdam[a] Šengeno erdvės klausimus ieškos naujų būdų, kaip reaguoti į tokią agresiją ir užtikrinti vieningą mūsų išorės sienų apsaugą*“. Šiomis aplinkybėmis Komisija išnagrinės galimybę sustiprinti ES teisinę sistemą, kad būtų užtikrintas bendras požiūris, padėsiantis geriau apsaugoti išorės sienas ir esminius ES bei jos valstybių narių interesus, kartu visada užtikrinant visapusišką pagarbą pagrindinėms teisėms.

Be to, siekiant užtikrinti, kad oponentai toliau tikslingai nebesinaudotų bendros veiksmingos ir sąžiningos sistemos nebuvimu, bus labai svarbu rasti bendrą nuomonę, kaip valdyti

migraciją visomis aplinkybėmis. Naujame pakte nustatyti visi aspektai, – įskaitant specialią priemonę, sudarančią sąlygas krizės laikotarpiu laikinai nukrypti nuo įprastų procedūrų, – kurie yra reikalingi, kad valstybės narės galėtų valdyti joms kylančias įvairių rūšių problemas, todėl labai svarbu, kad Taryba ir Europos Parlamentas darytų sparčią pažangą savo derybose.

Pagrindiniai veiksmai

- Komisija kartu su vyriausiuoju įgaliotiniu ir valstybėmis narėmis, pagal naują paktą įgyvendindamos visapusiškas, subalansuotas, pritaikytas ir abipusiškai naudingas migracijos partnerystes, su šalimis partnerėmis, per kurias driekiasi migracijos maršrutai, užmegs kovos su neteisėtu žmonių gabenimu operatyvines partnerystes.
- Komisija skatins regioninį bendradarbiavimą, taip pat bendradarbiavimą su atitinkamomis tarptautinėmis organizacijomis, pvz., UNODC ir Interpolu.
- Komisija, vyriausiasis įgaliotinis, valstybės narės ir Sąjungos agentūros sutelks ir toliau plėtos visas turimas operatyvines, teisines, diplomatinės ir finansines priemones, kad galėtų reaguoti į valstybinių subjektų vykdomą manipuliavimą

3.2 Sankcijų skyrimas neteisėtai migrantus gabenantiems asmenims ir migrantų išnaudojimo prevencija

Siekiant kovoti su tarpininkavimu neteisėtai migracijai reikia optimaliai įgyvendinti metodus, pagal kuriuos būtų skiriamos sankcijos neteisėtai migrantus gabenantiems asmenims, visų pirma tai pasakytina apie nusikaltėlių tinklams vadovaujančius asmenis. Šiuo tikslu reikia veiksmingai spręsti ir gerinti valstybių narių ir šalių partnerių taikomų teisinių sistemų įgyvendinimą, remiantis JT protokolu dėl neteisėto migrantų įvežimo sausuma, jūra ir oru, papildančiu JT konvenciją prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą, o ES viduje – pasitelkiant Neteisėtai žmones gabenantiems asmenims taikomą dokumentų rinkinį⁴².

Neteisėtai į Europą ir Europos viduje gabenamų migrantų žūtys ir įvairių formų žala bei išnaudojimas, su kuriuo jie susiduria, yra nepriimtina. Pagrindinės migrantų teisės, pradedant pažeidžiamoje padėtyje esančiais žmonėmis, turi būti saugomos visada. Migrantai, kurie taip pat yra nusikaltimų aukos, dažnai atsiduria pažeidžiamoje padėtyje ir jiems gali būti sudėtinga kreiptis į teismą. Pagal Nusikaltimų aukų teisių direktyvą⁴³ visos nusikaltimų aukos turi įvairių teisių, įskaitant teisę į pagalbą ir apsaugą, kurios turėtų būti užtikrinamos visomis aplinkybėmis. Neteisėtai gabenamiems migrantams, ypač pažeidžiamoms grupėms, pvz., vaikams ir moterims, ES turėtų teikti paramą ir apsaugą.

3.2.1 Migracijos maršrutuose veikiančioms neteisėtai žmones gabenantiems asmenims taikomos sankcijos

JT protokolas dėl neteisėto migrantų įvežimo sausuma, jūra ir oru yra susijęs su neteisėto žmonių gabenimo prevencija, tyrimu ir baudžiamuoju persekiojimu, taip pat nuo tokių nusikalstamų veikų nukentėjusių asmenų teisių apsauga. JT protokolu dėl neteisėto migrantų

⁴² Tarybos direktyva 2002/90/EB (OL L 328, 2002 12 5, p. 17) ir Tarybos pamatinis sprendimas 2002/946/TVR (OL L 328, 2002 12 5, p. 1).

⁴³ Direktyva 2012/29/ES (OL L 315, 2012 11 14, p. 57).

gabenimo protokolo šalys⁴⁴ įpareigojamos neteisėtą migrantų gabenimą ir kitas veiklos, kuria remiamas toks neteisėtas gabenimas, formas laikyti nusikalstama veika, o migrantų atžvilgiu neturėtų būti vykdomas baudžiamasis persekiojimas dėl to, kad jie buvo neteisėtai gabenami. Siekiant spręsti neteisėto migrantų gabenimo problemą, JT sankcijos arba ES autonominės sankcijos gali būti naudojamos kaip priemonė siekiant taikyti sankcijas atsakingiems asmenims arba subjektams, pvz., draudimas keliauti arba finansinio turto įšaldymas, arba draudimas leisti naudotis lėšomis arba ekonominiais ištekliais.

ES perkėlė į ES teisę **sankcijas, dėl kurių susitarė Jungtinės Tautos**. Šiuo atžvilgiu 2018 m. birželio 7 d. Saugumo Tarybos komitetas dėl Libijos į savo sankcijų, taikomų asmenims ir subjektams, kuriems galioja turto įšaldymas, draudimas keliauti ir kitos priemonės, sąrašą įtraukė šešis prekyautojus žmonėmis ir neteisėtai žmones gabenančius asmenis, veikiančius Libijoje. 2018 m. birželio 14 d. ES Taryba perkėlė šias priemones į ES teisę. ES gali ne tik perkelti JT lygmeniu sutartas sankcijas, bet ir, kai tinkama, pasinaudoti savo turimomis autonominėmis priemonėmis. 2020 m. gruodžio 7 d. patvirtintu **ES visuotiniu sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimu**⁴⁵ ES buvo sukurta sistema, kuri sudaro sąlygas imtis priemonių prieš subjektus, atsakingus už šiurkščius žmogaus teisių pažeidimus ir piktnaudžiavimo atvejus visame pasaulyje, dalyvaujančius darant tokius pažeidimus arba su jais susijusius. Šis naujas sankcijų režimas, be kita ko, apima prekybą žmonėmis, taip pat neteisėtai žmones gabenančių asmenų piktnaudžiavimą žmogaus teisėmis tiek, kiek toks piktnaudžiavimas yra plačiai paplitęs, sisteminis arba dėl kitų priežasčių kelia didelį susirūpinimą atsižvelgiant į bendros užsienio ir saugumo politikos tikslus⁴⁶.

ES lygmeniu **Neteisėtai žmones gabenantiems asmenims taikomame dokumentų rinkinyje** apibrėžtos tarpininkavimo neteisėtam atvykimui, vykimui tranzitu arba apsigyvenimui nusikalstamos veikos ir nustatytos susijusios baudžiamosios sankcijos. Pagal Neteisėtai žmones gabenantiems asmenims taikomą dokumentų rinkinį reikalaujama, kad valstybės narės skirtų tinkamas sankcijas bet kuriam asmeniui, kuris tyčia padeda trečiosios šalies piliečiui atvykti į ES šalį arba vykti per ją tranzitu arba už piniginių atlygį padeda apsigyventi joje. Pagrindinis jo tikslas – imtis atsako dėl **nusikaltėlių tinklų, atsakingų už neteisėtą migrantų gabenimą**. 2017 m. atlikus Neteisėtai žmones gabenantiems asmenims taikomo dokumentų rinkinio vertinimą⁴⁷ buvo padaryta išvada, kad jo veiksmingumas siekiant jame nustatytų tikslų tebėra ribotas. Nors buvo manoma, kad tam tikrus priemonės aspektus, pvz., nusikalstamos veikos apibrėžtį, būtų galima patikslinti suteikiant daugiau teisinio tikrumo atsižvelgiant į skirtumą tarp nusikalstamo tarpininkavimo ir humanitarinės pagalbos, kitų dokumentų rinkinio pagrindinių aspektų, pvz., bendro valstybių narių baudžiamosios sistemos suderinimo⁴⁸, veiksmingumas buvo įvertintas teigiamomis ir neutraliomis pastabomis. Nors Neteisėtai žmones gabenantiems asmenims taikomo dokumentų rinkinio

⁴⁴ 2021 m. vasario 18 d. Protokolą dėl neteisėto migrantų gabenimo buvo pasirašiusios 150 šalių, įskaitant ES (kuriai atstovavo Europos Komisija) ir jos valstybes nares, išskyrus Airiją.

⁴⁵ Tarybos reglamentas (ES) 2020/1998 (OL L 410, 2020 12 7, p. I/1) ir Tarybos sprendimas (BUSP) 2020/1999 (OL L 410, 2020 12 7, p. I/13).

⁴⁶ Nustatyta Europos Sąjungos sutarties 21 straipsnyje.

⁴⁷ SWD(2017) 117 *final*.

⁴⁸ Viena vertus, nustatydamos bendrą nusikalstamos veikos, kuri yra direktyvos dalykas, apibrėžtį ir, kita vertus, nustatydamos minimalias nuobaudų, juridinių asmenų atsakomybės ir jurisdikcijos taisykles, kurioms taikomas Pamatinis sprendimas.

nuostatas visos valstybės narės, kurioms jis yra privalomas, perkėlė į nacionalinę teisę⁴⁹, jo veiksmingumas faktiniam baudžiamojamam persekiojimo ir nuteisimo lygiui negali būti įvertintas dėl patikimų, išsamių ir palyginamų duomenų trūkumo. Siekdamas didinti su dokumentų rinkinio įgyvendinimu susijusių žinių bazę, valstybės narės turėtų pagerinti Europos Sąjungos statistikos tarnybai (Eurostatui) teikiamų duomenų kokybę ir prieinamumą. Komisija remia keitimąsi geriausia patirtimi ir teiks rekomendacijas per nacionalinius ryšių punktus neteisėto migrantų gabenimo klausimais.

Pagal direktyvą, kuri yra Neteisėtai žmones gabenantiems asmenims taikomo dokumentų rinkinio dalis, valstybėms narėms leidžiama **nekriminalizuoti pagal įstatymą neprivalomos humanitarinės pagalbos**. Siekdama reaguoti į vis sudėtingesnę aplinką, kurioje veikia migrantams padedančios nevyriausybinės organizacijos ir asmenys, įskaitant paieškos ir gelbėjimo operacijas jūroje, Komisija pateikė rekomendacijas⁵⁰, kuriose paaiškinama, kad pagal įstatymą privaloma humanitarinė pagalba (pvz., teikiama per paieškos ir gelbėjimo operacijas) niekada negali būti kriminalizuojama, ir paragino to dar nepadarusias valstybes nars pasinaudoti galimybe humanitarinę pagalbą (neprivalomą pagal įstatymą) atskirti nuo veiklos, kuria siekiama padėti neteisėtai atvykti arba vykti tranzitu, ir nekriminalizuoti tokios humanitarinės pagalbos.

Po Neteisėtai žmones gabenantiems asmenims taikomo dokumentų rinkinio vertinimo Komisija pradėjo **reguliarių konsultacijų su pilietine visuomene ir ES agentūromis**, įskaitant Pagrindinių teisių agentūrą ir Eurojustą, procesą, siekdama kaupti žinias ir surinkti įrodymus ir taip nustatyti su Padėjimo direktyvos aiškinimu ir taikymu susijusias problemas. Komisija dirbs su valstybėmis narėmis per nacionalinius ryšių punktus neteisėto migrantų gabenimo klausimais, siekdama pagerinti direktyvos vykdymo užtikrinimą.

Komisija taip pat sustiprins **acquis įgyvendinimo stebėseną**, siekdama užtikrinti, kad būtų nustatytos tinkamos, veiksmingos ir atgrasomos baudžiamosios sankcijos, kartu išvengiant asmenų, teikiančių humanitarinę pagalbą nelaimėje atsidūrusiems migrantams, veiksmų kriminalizavimo rizikos. Komisija palaikys glaudų ryšį su valstybių narių nacionalinėmis valdžios institucijomis, kad surinktų informaciją apie Neteisėtai žmones gabenantiems asmenims taikomo dokumentų rinkinio įgyvendinimą ir, kai tinkama, pradėtų pažeidimo nagrinėjimo procedūras tuo atveju, kai buvo pažeista ES teisė. 2023 m. Komisija ketina pateikti **Neteisėtai žmones gabenantiems asmenims taikomo dokumentų rinkinio įgyvendinimo ataskaitą**, įskaitant dėl 2020 m. rekomendacijų įgyvendinimo. Prireikus Komisija pasiūlys peržiūrėti teisinę sistemą, siekiant užtikrinti, kad ES turėtų priemones, reikalingas šiuo ES veiksmų planu sukurtai politinei sistemai įgyvendinti, kartu užtikrinant atsaką į nuolat kintančius iššūkius šioje srityje.

3.2.2 Išnaudojimo prevencija ir neteisėtai gabenamų migrantų apsaugos užtikrinimas

Neteisėtai gabenamiems migrantams kyla didelė rizika žūti arba būti sužalotiems kelionės metu. Šių žmonių pagrindinės teisės dažnai šiuurkščiai pažeidžiamos naudojant prieš juos

⁴⁹ Visos valstybės narės, išskyrus Daniją ir Airiją. Pagal Tarybos įgyvendinimo sprendimą (ES) 2020/1745 (OL L 393, 2020 11 23, p. 3) Airijoje Neteisėtai žmones gabenantiems asmenims taikomas dokumentų rinkinys įsigalioja ir laikinai taikomas ne vėliau kaip nuo 2022 m. sausio 1 d.

⁵⁰ C(2020) 6470 *final*.

smurtą ir juos ir išnaudojant. Labai svarbu neteisėtai gabantiems pažeidžiamiems migrantams suteikti **apsaugą ir pagalbą**, ypatingą dėmesį skiriant vaikams ir moterims, be kita ko, taikant 2020–2025 m. ES aukų teisių strategiją⁵¹ ir 2021–2025 m. kovos su prekyba žmonėmis strategiją, taip pat ES vaiko teisių strategiją⁵². Turi būti užtikrinta pagrindinių teisių apsauga vykdant procesinius policijos veiksmus ir teisiniame procese, ypatingą dėmesį skiriant byloms, kuriose migrantai tapo prekybos žmonėmis aukomis.

Per keliones migrantai dingsta, o šeimoms gresia būti atskirtoms⁵³. Naudodamos ES finansinę paramą, valstybės narės ir šalys partnerės turėtų užkirsti kelią šeimų atskyrimui per migracijos keliones ir sukurti dingusių migrantų paieškos mechanizmus. Toks darbas turi būti grindžiamas Tarptautinio raudonojo kryžiaus komiteto ir nacionalinių Raudonojo Kryžiaus ir Raudonojo Pusmėnulio draugijų, taip pat kitų susijusių tarptautinių organizacijų ir pilietinės visuomenės organizacijų veikla.

Atvykę į ES teritoriją, **specialiųjų poreikių** turinys žmonės turėtų būti identifikuojami prioritetine tvarka ir atitinkami subjektai juos turėtų perduoti atitinkamoms pagalbos tarnyboms. Šiuo atžvilgiu svarbus bus tikrinimo prieš atvykstant procedūros⁵⁴, kurią padės atlikti ES agentūros, visų pirma *FRONTEX* ir *EASO*, vaidmuo. Tuo tarpu ES agentūros toliau rems valstybes nares, visų pirma įgyvendinant tapatybės nustatymo ir nukreipimo procedūras, laikantis Priėmimo sąlygų direktyvos⁵⁵ ir Prieglobsčio procedūrų direktyvos⁵⁶.

Prieglobsčio prašytojų priėmimo centruose tikslingai veikia neteisėtai žmones gabenantys asmenys, siekdami verbuoti žmones, norinčius neteisėtai keliauti ES arba kurie gali tapti prekybos žmonėmis ir išnaudojimo aukomis. Neteisėtai žmones gabenantys asmenys juos gabena į paskirties šalis slapta arba kai jie turi prieglobsčio dokumentus. Siekdamas užkirsti kelią neteisėtam migrantų gabenimui ir prekybai žmonėmis ES, prieglobsčio institucijos ir kitos atitinkamos valstybių narių valdžios institucijos turėtų imtis intensyvesnės stebėsenos veiklos priėmimo centruose ir netoliese jų. Be to, valstybių narių valdžios institucijos ir *EASO* į informacinę medžiagą, kurią jos turi pateikti prieglobsčio prašytojams ir kitiems migrantams, turėtų įtraukti informaciją apie neteisėto žmonių gabenimo riziką.

Trečdalis į ES atvykstančių vaikų migrantų yra nelydimi nepilnamečiai. Jie yra ypač pažeidžiama grupė, kuriai kyla įvairi rizika, įskaitant prekybos žmonėmis riziką. Daugybė nelydimų nepilnamečių dingsta atvykę į ES anksčiau nei juos spėja užregistruoti prieglobsčio institucijos⁵⁷. Prekiautojai žmonėmis naudoja priėmimo centrus, kad nustatytų potencialias aukas ir pasirūpintų jų vežimu į paskirties vietas, kuriose vaikai ir kiti pažeidžiami asmenys bus išnaudojami⁵⁸. **Kovos su prekyba žmonėmis direktyvoje**⁵⁹ nustatytos privalomos

⁵¹ COM(2020) 258 *final*.

⁵² COM(2021) 142 *final*.

⁵³ 2015–2018 m. nacionalinės Raudonojo Kryžiaus draugijos kartu su Tarptautiniu raudonojo kryžiaus komitetu iš Europoje ir kilmės šalyse esančių šeimų gavo paieškos prašymų dėl beveik 60 000 trečiosios šalies piliečių, kurie neteisėtai keliavo į Europą arba per ją, paieškos. Iš šio skaičiaus matyti, kad nemažai asmenų dingo arba buvo atskirti nuo savo šeimų, taip pat ir atvykę į ES.

⁵⁴ COM(2020) 612 *final*.

⁵⁵ Direktyva 2013/33/ES (OL L 180, 2013 6 29, p. 96).

⁵⁶ Direktyva 2013/32/ES (OL L 180, 2013 6 29, p. 60).

⁵⁷ Daugiau informacijos galima rasti 2020 m. Europos migracijos tinklo informacijos suvestinėje adresu https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/default/files/00_eu_inform_uam_2020_en_0.pdf.

⁵⁸ Europolas.

taisyklės, kuriomis siekiama užkirsti kelią prekybai žmonėmis, vykdyti veiksmingą nusikaltėlių baudžiamąjį persekiojimą ir apsaugoti aukas. 2021–2025 m. ES kovos su prekyba žmonėmis strategijoje nustatytas Komisijos planas dėl paramos įgyvendinant šią direktyvą ir nustatytas poreikis ją įvertinti. Remdamasi vertinimo rezultatu, Komisija apsvaistys galimybę ją peržiūrėti. Kartu Komisija toliau rems valstybes nares įgyvendinant Kovos su prekyba žmonėmis direktyvą, visų pirma atsižvelgiant į su lytimi ir vaikais susijusius aspektus.

Nusikaltimų aukų teisių direktyvoje nustatytas visų nusikaltimo aukų ir jų šeimos narių privalomų teisių rinkinys. Aukų teisės turi būti taikomos aukoms jų nediskriminuojant, be kita ko, dėl jų gyventojų statuso⁶⁰. Komisija taip pat pradės **Leidimo gyventi šalyje direktyvos**⁶¹, kurioje nustatytos trečiosios šalies piliečiams, kurie yra prekybos žmonėmis aukos arba buvo neteisėtai gabenami ir bendradarbiauja su kompetentingomis valdžios institucijomis, išduotų leidimų gyventi taisyklės, įgyvendinimo tyrimą.

Galimybė neteisėtiems migrantams rasti darbą neformalios ekonomikos sąlygomis ir taip gauti išteklius, kurie gali būti panaudoti šeimos nariams pragyventi kilmės šalyje, yra viena pagrindinių neteisėtos migracijos paskatų. Veiksmingas Direktyvos dėl sankcijų darbdaviams įgyvendinimas yra svarbus siekiant atgrasyti nuo neteisėtos migracijos ir apsaugoti neteisėtų migrantų darbuotojų teises. Tai daroma skiriant sankcijas darbdaviams, kurie samdo teisės gyventi šalyje neturinčius neteisėtus migrantus, užtikrinant veiksmingus nesumokėto darbo užmokesčio išieškojimo, skundų pateikimo ir pranešimo apie nusikaltimus mechanizmus, taip pat vykdant veiksmingus patikrinimus ekonomikos sektoriuose, kuriuose kyla didžiausia neteisėto darbo rizika. Šiuo tikslu Komisija kartu su šiuo atnaujintu veiksmų planu pateikia savo vertinimą, prie kurio pridėtas priemonių, reikalingų **veiksmingesniam Direktyvos dėl sankcijų darbdaviams** įgyvendinimui užtikrinti, rinkinys.

⁵⁹ Direktyva 2011/36/ES (OL L 101, 2011 4 15, p. 1).

⁶⁰ Direktyvos 2012/29/ES 1 straipsnio 1 dalis (OL L 315, 2012 11 14, p. 57).

⁶¹ Tarybos direktyva 2004/81/EB (OL L 261, 2004 8 6, p. 19).

Pagrindiniai veiksmai

Komisija:

- dirbs su valstybėmis narėmis per nacionalinius ryšių punktus neteisėto migrantų gabenimo klausimais ir kitomis kompetentingomis nacionalinėmis valdžios institucijomis siekiant pagerinti Neteisėtai žmones gabenantiems asmenims taikomo dokumentų rinkinio vykdymo užtikrinimą ir įgyvendinimą ir, kai tinkama, pradėti pažeidimo nagrinėjimo procedūras;
- 2023 m. parengs Neteisėtai žmones gabenantiems asmenims taikomo dokumentų rinkinio įgyvendinimo ataskaitą ir apsvarstyti galimybę imtis tolesnių veiksmų;
- gerins migrantų apsaugą stiprinant Kovos su prekyba žmonėmis direktyvos ir Leidimo gyventi šalyje direktyvos įgyvendinimą;
- bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, atitinkamomis agentūromis ir suinteresuotaisiais subjektais, didins Direktyvos dėl sankcijų darbdaviams veiksmingumą.

Taryba ir valstybės narės turėtų:

- skirti sankcijas neteisėtai žmones gabenantiems asmenims šiuo tikslu į nacionalinę teisę perkeldamos JT sankcijas ir, kai tinkama, taikydamos ES visuotinę sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimą.

Valstybės narės turėtų:

- visapusiškai įgyvendinti Neteisėtai žmones gabenantiems asmenims taikomą dokumentų rinkinį ir taikyti tinkamas sankcijas neteisėtai migrantus gabenantiems asmenims, ypatingą dėmesį skirdamos didelės vertės taikiniams;
- geriau identifikuoti migrantus, kuriems reikalinga apsauga, visų pirma vaikus ir nelydimus nepilnamečius, ir šiuo tikslu taikyti nustatymo ir perdavimo procedūras, laikydamosi *acquis* ir naudodamosi ES agentūru parama.

3.3 Tvirtesnis bendradarbiavimas ir parama teisėsaugos institucijų ir teismų darbui

Neteisėtai migrantus gabenantys asmenys greitai prisitaiko prie besikeičiančių aplinkybių, kaip buvo galima matyti per COVID-19 pandemiją. Tam, kad būtų sėkmingos, teisėsaugos institucijų ir teismo bendradarbiavimo sistemos turi būti gyvybingos ir prisitaikyti prie kintančių aplinkybių, remiantis sustiprintu **operatyviniu bendradarbiavimu ir keitimusi informacija**.

Reikia remtis operatyvine veikla, įgyvendinta pagal 2015–2020 m. ES kovos su neteisėtu migrantų gabenimu planą, ir toliau stiprinti nacionalinių valdžios institucijų ir ES agentūrų bendradarbiavimą. ES agentūros, įskaitant EASO, FRONTEX, Europolą ir Eurojustą, turėtų intensyviau vykdyti strateginę tarpžinybinę keitimąsi informacija ir analizę. Jos turėtų bendradarbiauti pradiname neteisėto migrantų gabenimo bylų etape, kad pasinaudotų savo vienas kitą papildančiais įgaliojimais ir padėtų nacionalinėms valdžios institucijoms, taip pat remtis sėkmingai EASO, FRONTEX ir Europolo parengtomis strateginėmis analizės ataskaitomis. Siekiant kovoti su neteisėtu žmonių gabenimu pasitelkiant skaitmenines technologijas, atlikti veiksmingus finansinius tyrimus ir susigrąžinti turtą bei kovoti su

dokumentų klastojimu, teisėsaugos ir teisminės institucijos turėtų parengti naujus tikslinius veiksmus operatyviam bendradarbiavimui ir keitimuisi informacija stiprinti.

3.3.1 Operatyvinio teisėsaugos institucijų bendradarbiavimo kovojant su neteisėtu migrantų gabenimu stiprinimas

Teisėsaugos institucijų tyrimai neturėtų apsiriboti žemos grandies nusikaltėlių areštavimu. Labai svarbu aktyviau **ardyti organizuotas nusikalstamas struktūras**, taikantis į grupes, keliančias didesnę pavojų Europos saugumui, ir į asmenis, esančius aukštesnėje nusikalstamų organizacijų hierarchijos pakopoje. Tyrimai turėtų būti orientuoti į tokius nusikaltėlių tinklus, kurie aktyviai veikia visoje ES, siekiant išardyti jų verslo modelius. Todėl reikėtų atlikti daugiau tyrimų, baudžiamųjų persekiojimų ir priimti daugiau apkaltinamųjų nuosprendžių, ypač tai pasakytina apie didelės vertės taikinius.

Remdamiesi sėkmingais veiksmais ankstesniais metais, valstybės narės ir veiklos partneriai turėtų optimaliai pasinaudoti specialiomis **Europolo Europos kovos su neteisėtu migrantų gabenimu centro** teikiamomis paslaugomis ir dalytis informacija, gauta iš ryšių palaikymo pareigūnų, bendrų veiklos partnerysčių ir bendros saugumo ir gynybos politikos misijų bei operacijų ir tai daryti pasitelkiant **informacijos koordinavimo mechanizmą**⁶². Valstybės narės, konsoliduodamos Saugaus keitimosi informacija tinklo programos (SIENA), kurioje dalyvauja Europolas, naudojimą, išvengtų fragmentuotos žvalgybos informacijos. Vadovaudamasi 2021–2025 m. ES kovos su organizuotu nusikalstamumu strategija Komisija pradės derybas dėl Europolo ir šalių partnerių bendradarbiavimo, kad palengvintų keitimąsi asmens duomenimis tyrimo tikslais⁶³.

Europolo operatyvinės darbo grupės toliau remis ir telks valstybių narių ir veiklos partnerių pastangas atliekant bendrus tyrimus, susijusius su nustatytais didelės vertės taikiniais, įskaitant tokius taikinius šalyse partnerėse. Siekdamos didinti žvalgybos duomenimis grindžiamus, koordinuotus veiksmus kovojant su ES veikiančiais nusikaltėlių tinklais, valstybės narės turėtų remti 2019 m. įsteigtos jungtinės ryšių palaikymo pareigūnų specialiosios grupės neteisėto migrantų gabenimo ir prekybos žmonėmis klausimais darbą.

Europos kovos su nusikalstamumo grėsmėmis daugiadalykė platforma (EMPACT) yra pagrindinė priemonė šiam ES veiksmų planui įgyvendinti ir sustiprinti nacionalinių ir Europos subjektų bendradarbiavimą. EMPACT, kuri remiama iš Vidaus saugumo fondo ir Europolo biudžete numatyto EMPACT paketo, apima kovą su neteisėtu migrantų gabenimu, kuri yra vienas iš 2022–2025 m. prioritetų. Apibrėždamos su šiuo prioritetu susijusius konkrečius veiksmus, valstybės narės ir ES agentūros turėtų vadovautis daugiadalykiu ir integruotu požiūriu, apimančiu atitinkamas 2022–2025 m. ciklo ES prioritetines nusikalstamumo rūšis, nustatytas nacionalinėse ir ES strategijose bei veiksmuose.

Siekdamos gerinti visų atitinkamų tarnybų, pvz., teisėsaugos institucijų, darbo inspekcijų ir priėmimo centrų valdančių tarnybų, koordinavimą nacionaliniu lygmeniu, valstybės narės turėtų atnaujinti savo dalyvavimą **nacionalinių ryšių punktų neteisėto migrantų gabenimo klausimais** veikloje. Komisijos sukurtas nacionalinių ryšių punktų tinklas padės skatinti

⁶² Informacijos koordinavimo mechanizme apdorojama informacija, gauta vykdant įvairius susijusius veiksmus, siekiant gerinti žvalgybos informaciją apie organizuotą neteisėtą migrantų gabenimą iš kilmės ir tranzito šalių.

⁶³ Su Alžyru, Egiptu, Izraeliu, Jordanija, Libanu, Maroku, Tunisu, Turkija ir Naująja Zelandija.

keitimąsi geriausia patirtimi siekiant parengti nacionalines valstybių narių kovos su neteisėtu žmonių gabenimu strategijas. Be to, **Europos imigracijos ryšių palaikymo pareigūnų tinklas (ILO tinklas)**, kovodamas su neteisėtu migrantų gabenimu, toliau remis pajėgumų stiprinimą ir keitimąsi operatyvine informacija šalyse partnerėse ir tai darys kartu su jomis.

Sėkminga **jungtinės operatyvinės grupės MARE** veikla vykdamas koordinuotus ir žvalgybos duomenimis grindžiamus veiksmus prieš neteisėtos migracijos tarpininkus turėtų būti tęsiama naudojant Europos sienų stebėjimo sistemą (EUROSUR)⁶⁴, kuri dabar atlieka svarbesnę vaidmenį kovojant su tarpvalstybiniu nusikalstamumu, ir bendrą keitimosi informacija aplinką⁶⁵. **FRONTEX** turėtų panaudoti savo sustiprintus analitinius gebėjimus jūrų srityje ir visapusiškai išnaudoti savo įgaliojimus, kad suteiktų informacijos apie išorės sienas ir pasienio sritį⁶⁶. **FRONTEX** toliau turėtų padėti valstybių narių teisėsaugos institucijoms ir Europolui teikdama atnaujintą informaciją apie įtartinus laivus, kuriuos reikia stebėti, nustatyti, areštuoti ir, užbaigus atitinkamus baudžiamuosius tyrimus, juos sunaikinti, taip pat keistis informacija apie tokius laivus su Europolu.

Kartu su nauju paktu Komisija pasiūlė prie išorės sienos taikyti vientisą procedūrą, kuri apima tikrinimą prieš atvykstant, pasienio procedūrą dėl prieglobsčio ir pasienio procedūrą dėl greito grąžinimo, taip integruojant procesus, kurie dabar taikomi atskirai. Nauja **tikrinimo prieš atvykstant procedūra**⁶⁷ paskatins glaudesnę visų atitinkamų nacionalinių valdžios institucijų ir ES agentūrų bendradarbiavimą, įskaitant informacijos ir žvalgybos duomenų apie neteisėtą žmonių gabenimą rinkimą. Be to, peržiūrėtas **EURODAC** reglamentas⁶⁸, kuriuo nustatoma privaloma neteisėto atvykimo ir buvimo registracija ir numatoma galimybė saugoti ir ieškoti informacijos apie neteisėtus migrantus, padės sumažinti galimybes neteisėtiems migrantams neteisėtai judėti ES viduje perėjus jos išorės sienas. Komisija ragina Europos Parlamentą ir Tarybą tęsti derybas dėl Tikrinimo reglamento ir prioritetine tvarka priimti **EURODAC** reglamentą.

3.3.2 Teismo bendradarbiavimo kovojant su neteisėtu migrantų gabenimu stiprinimas

Siekdamos išardyti neteisėto migrantų gabenimo tinklus ir patraukti nusikaltėlius atsakomybėn, teisminės institucijos turi dalyvauti pradiniame neteisėto migrantų gabenimo bylų tyrimo etape. Panašiai kaip ir teisėsaugos institucijų bendradarbiavimas, teisminis atsakas į neteisėtą migrantų gabenimą turėtų būti nukreiptas į visoje ES veikiančius didelės rizikos ir didelės vertės nusikaltėlių tinklus siekiant juos išardyti.

Šiuo tikslu būtinas tvirtas teisminių institucijų bendradarbiavimas. Tačiau Eurojustui perduotų neteisėto migrantų gabenimo bylų skaičius yra santykinai mažas⁶⁹. Valstybės narės turėtų

⁶⁴ Reglamentas (ES) 2019/1896 (OL L 295, 2019 11 14, p. 1) ir Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2021/581 (OL L 124, 2021 4 12, p. 3).

⁶⁵ Bendra keitimosi informacija aplinka – tai ES iniciatyva, kuria siekiama užtikrinti Europos ir nacionalinių jūrų stebėjimo sistemų sąveiką.

⁶⁶ Geografinė teritorija už išorės sienų, kuri yra svarbi valdant išorės sienas atliekant rizikos analizę ir pasitelkiant informuotumą apie padėtį.

⁶⁷ COM(2020) 612 *final*.

⁶⁸ COM(2016) 132 *final* ir COM(2020) 614 *final*.

⁶⁹ Nors Eurojuste užregistruotų bylų skaičius 2017–2020 m. didėjo, absoliutūs jų skaičiai išlieka mažesni, palyginti su dauguma kitų nusikalstamumo sričių (Eurojustas).

platesniu mastu naudotis **Eurojusto parama**, visų pirma parama **jungtinėms tyrimo grupėms**, ir operatyvinėmis priemonėmis, pvz., koordinavimo susitikimais ir koordinavimo centrais, siekdamos keistis su bylomis susijusia informacija. 2020 m. Eurojuste sudaryta tikslinė prokurorų grupė neteisėto migrantų gabenimo klausimais pagerins specialistų keitimąsi informacija apie esamus iššūkius, tendencijas ir galimus sprendimus, įskaitant netinkamo administracinių procedūrų, pvz., fiktyvių santuokų, naudojimo problemos sprendimą. Tikslinė grupė veikia kaip valstybių narių ir su Eurojustu bendradarbiavimo susitarimą sudariusių šalių teisėjų ir prokurorų diskusijų forumas.

Be to, siekiant remti teisėsaugos institucijų ir teismų bendradarbiavimą, Eurojustas ir teisminės institucijos turėtų dalyvauti jungtinėje ryšių neteisėto migrantų gabenimo ir prekybos žmonėmis srityje palaikymo darbo grupėje. Eurojustas ir teisminės institucijos turėtų toliau aktyviau dalyvauti EMPACT, o Eurojustas turėtų aktyviau dalyvauti pagal Europolo informacijos koordinavimo mechanizmą vykdomoje keitimosi informacija veikloje. Siekdama sudaryti teismo bendradarbiavimo su Eurojustu sąlygas, vadovaudamasi 2021–2025 m. ES kovos su organizuotu nusikalstamumu strategijos, Komisija pradės derybas dėl Eurojusto ir trečiųjų šalių⁷⁰ bendradarbiavimo susitarimų.

Prieglobsčio ir priėmimo tarnybos gali padėti tirti neteisėtą žmonių gabenimo veiklą ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą už ją teikiant migrantams informaciją, nagrinėjant rodiklius, susijusius su neteisėto žmonių gabenimo veikla, per prieglobsčio prašytojų apklausas arba remiantis priėmimo tarnybų pastabomis. Ši informacija, kai tinkama, turėtų būti teikiama prokuratūroms. Keitimasis informacija tarp prieglobsčio ir priėmimo tarnybų ir nacionalinių prokuratūrų turėtų būti pagerintas taikant suderintą požiūrį, kurį remia Eurojustas ir kurio laikosi valstybės narės⁷¹.

3.3.3 Naujų uždavinių, susijusių su neteisėtu migrantų gabenimu pasitelkiant skaitmenines technologijas, finansiniais tyrimais ir dokumentų klastojimu, sprendimas

Atnaujintą teisėsaugos institucijų ir teisminių atsaką į neteisėtą migrantų gabenimą turi būti įmanoma greitai pritaikyti prie nuolat kintančios nusikalstamos aplinkos. Visų pirma reikia spręsti neteisėto migrantų gabenimo pasitelkiant skaitmenines technologijas problemą, atlikti finansinius tyrimus ir imtis turto susigrąžinimo, taip pat spręsti dokumentų klastojimo problemą.

Siekiant nuolat tikroju laiku susidaryti aiškų vaizdą apie neteisėto migrantų gabenimo dinamiką, būtina griežčiau **stebėti socialinius tinklus**, . Ši stebėseną padėtų numatyti staigius pokyčius, taip pat prognozuoti tendencijas vidutinės trukmės laikotarpiu. Tai būtų taikoma nusikaltėlių tinklų veiklos stebėsenai ir bendro pobūdžio pokyčiams šalyse partnerėse ir būtų daromas poveikis būsimam migrantų judėjimui į ES. FRONTEX turėtų naudoti savo stebėsenos pajėgumus socialiniuose tinkluose, kad pagerintų rizikos analizę, susijusią su neteisėtu migrantų judėjimu kartu atsižvelgiant į duomenų apsaugos aspektus. FRONTEX taip

⁷⁰ Alžyras, Argentina, Armėnija, Bosnija ir Hercegovina, Brazilija, Kolumbija, Egiptas, Izraelis, Jordanija, Libanas, Marokas, Tunisas ir Turkija.

⁷¹ Informacijos apie teismo informacijos naudojimą suvestinė, parengta surengus migrantų apklausus prie išorės sienų (Eurojustas, 2021).

pat turėtų bendradarbiauti su trečiosiomis šalimis šioje srityje, įskaitant keitimąsi informacija ir gebėjimų stiprinimą.

Siekiant išardyti neteisėto migrantų gabenimo tinklus, kurie neteisėtai migrantus gabena pasitelkdami skaitmenines technologijas, būtina sustiprinti teisėsaugos ir teisminių institucijų gebėjimus **stebėti šių tinklų kuriama turinį internete** ir tai, kaip jie naudoja šiuolaikines technologijas komunikacijos tikslais, be kita ko, pasinaudojant **Europolo internetinės informacijos žymėjimo padalinio** pagalba. Reikėtų teikti specialų mokymą, be kita ko, pasinaudojant Europos Sąjungos teisėsaugos mokymo agentūros (CEPOL) ir Europos teisėjų mokymo tinklo pagalba, taip pat turėtų būti užtikrinta, kad tyrimo padaliniai turėtų prieigą prie techninė ir programinės įrangos.

Elektroninių įrodymų teisės aktų rinkinys⁷² suteiks nacionalinėms teisėsaugos ir teisminėms institucijoms priemonių, pritaikytų prie skaitmeninio pasaulio ypatumų, kuriose, be kita ko, nustatytos patikimos apsaugos priemonės. Priėmus teisės aktų rinkinį, jis paskatins veiksmingą visų nusikaltimų, kuriuose pateikiami elektroniniai įrodymai, tyrimą ir baudžiamąjį persekiojimą.

Be to, Eurojustas gali remti valstybes nares palengvindamas ir užtikrindamas elektroninių įrodymų rinkimą, ypač tais atvejais, kai jie yra susiję su šifruoto ryšio priemonėmis. Eurojustas turėtų skatinti keitimąsi geriausia patirtimi, susijusia su **elektroninių įrodymų rinkimu**, visų pirma tol, kol bus priimtas Elektroninių įrodymų teisės aktų rinkinys. Europolo ir Eurojusto bendradarbiavimas su trečiosiomis šalimis šioje srityje turėtų būti sustiprintas, siekiant remti tarptautinius tyrimus ir užtikrinti veiksmingą baudžiamąjį persekiojimą.

Neteisėtas migrantų gabenimas duoda didelį pelną iš nusikalstamos veiklos, o tai yra pagrindinis tokios veiklos tikslas. Siekiant kovoti su šiais tinklais užkertant kelią tam, kad šis pelnas būtų panaudotas nusikalstamai veiklai stiprinti, kiekvienas neteisėto migrantų gabenimo bylos tyrimas turėtų apimti **finansinį tyrimą**, siekiant atsekti, areštuoti ir susigrąžinti nusikalstamu būdu įgytą turtą. Tai nevyksta pakankamai reguliariai. Finansiniai tyrimai „lėšoms sekti“ turi būti pradėti kartu su dabartiniais įprastais tyrimais dėl įtariamųjų, *modi operandi* ir maršrutų. Nereguliuojami finansiniai kanalai ir nusikaltėlių tinklų bei teisėto verslo struktūrų ryšiai trukdo vadovautis šiuo požiūriu.

Vadovaujantis 2021–2025 m. ES kovos su organizuotu nusikalstamumu strategija, finansiniai tyrimai ir turto išieškojimo procedūros turėtų būti stiprinamos nacionaliniu, Europos ir tarptautiniu lygmeniu. Visų pirma **valstybės narės** atlikdamos organizuoto nusikalstamumo tyrimus, **turėtų sistemiškai atlikti finansinius tyrimus ir susigrąžinti turtą**, padedant Europolo finansinių ir ekonominių nusikaltimų centrui ir Eurojustui. Europolo rizikos analizė, atliekama bendradarbiaujant su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis (t. y. Interpolu), turėtų paremti ir orientuoti valstybių narių veiksmus. Eurojusto parama⁷³ užtikrinant valstybių narių koordinavimą ir bendradarbiavimą tarpusavyje ir su trečiosiomis šalimis turėtų būti naudojama sistemingiau, be kita ko, naudojantis geriausia patirtimi ir

⁷² COM(2018) 225 *final* ir COM(2018) 226 *final*.

⁷³ Be kita ko, keičiantis išaldymo ir konfiskavimo orderiais, sertifikatais ir palengvinant jų ir turto arešto įgyvendinimą, konfiskavimo orderių ir Europos tyrimo orderių vykdymo užtikrinimą.

rekomendacijomis dėl tarpvalstybinio turto atsekimo, išaldymo, konfiskavimo ir sunaikinimo⁷⁴.

Pastaraisiais metais nuolat nustatoma suklastotų atvykimo į Šengeno erdvę vizų naudojimo atvejų. 2016–2019 m. nustatyti 32 029 trečiųjų šalių piliečiai, kurie sienos perėjimo punktuose, atvykdami į ES arba Šengeno erdvę, naudojo suklastotus dokumentus⁷⁵. Neteisėtai migrantus gabenantys asmenys pasirūpina vizų paraiškos procedūrose naudojamais pirminiais dokumentais, o paskui neteisėtiems migrantams suteikia tikras valstybių narių ambasadų išduotas visas, taip padėdami neteisėtai oru atvykti į Šengeno erdvę. Vizų procedūrų skaitmeninimas, apie kurį pranešta naujame pakte ir kurį ketinama pristatyti kitais metais, padės sustiprinti dabartinės vizų procedūros ir įklijų saugumą ir gerokai sumažins klastojimo bei padirbinėjimo riziką. Siekiant išardyti šiuos tinklus, labai svarbu teikti daugiau paramos valstybėms narėms kovojant su **tapatybės ir dokumentų klastojimu**, įskaitant rengiamus informuotumo didinimo mokymo kursus konsuliniais darbuotojams. ES viduje dokumentų klastojimas taip pat kelia problemų. Neteisėtai migrantus gabenantys asmenys siūlo suklastotus dokumentus, kurie gali būti naudojami gyventojų statusui legalizuoti. Reikalingas glaudesnis dokumentus išduodančių ir juos kontroliuojančių valdžios institucijų bendradarbiavimas, įskaitant patikrų atlikimą Interpolo pavogtų ir pamestų kelionės dokumentų (SLTD) duomenų bazėje, taip pat reikalingi ryšiai su privačiomis įmonėmis atsižvelgiant į saugią dokumentų gamybą ir dokumentų patikrinimą.

Šiuo tikslu valstybės narės turėtų **naudoti naujas informacines sistemas**⁷⁶ suklastotiems dokumentams nustatyti. FRONTEX kovos su dokumentų klastojimu kompetencijos centro vaidmuo turėtų būti sustiprintas, be kita ko, komandiruoju dokumentų klastojimo ekspertus FRONTEX vykdančią operatyvinę veiklą valstybėse narėse ir trečiojoje šalyje. Kovos su neteisėtu žmonių gabenimu operatyvinės partnerystės taip pat turėtų apimti bendradarbiavimą su šalimis partnerėmis siekiant kovoti su tapatybės ir dokumentų klastojimu.

⁷⁴ Remiantis 2019 m. vasario 12 d. ataskaita dėl Eurojusto bylų, susijusių su turto susigrąžinimu.

⁷⁵ FRONTEX (2021 m. rugsėjo 20 d. pateikti duomenys).

⁷⁶ Suklastoti ir autentiški dokumentai internete (FADO), FRONTEX Interpolo elektroninė dokumentų sistema (FIELDS), Suklastotų tapatybės dokumentų profiliavimas (PROF ID) ir Europolo teismo ekspertizės laboratorija.

Pagrindiniai veiksmai

Valstybės narės turėtų:

- intensyviau naudotis Europos kovos su neteisėtu migrantų gabenimu centru ir informacijos koordinavimo mechanizmu;
- per jungtines tyrimo grupes dažniau naudotis Eurojusto parama tarpvalstybiniais tyrimams;
- parengti nacionalines kovos su neteisėtu žmonių gabenimu strategijas, taip pat pasinaudoti geriausia patirtimi, kuria keičiamasi per nacionalinius ryšių punktus neteisėto migrantų gabenimo klausimais.

Komisija:

- 2022 m. pirmąjį pusmetį pateiks pasiūlymą dėl visiško vizų procedūrų suskaitmeninimo;
- ragina Europos Parlamentą ir Tarybą užbaigti derybas dėl Tikrinimo reglamento ir prioritetine tvarka priimti EURODAC reglamentą;
- ragina Europos Parlamentą ir Tarybą užbaigti derybas dėl Elektroninių įrodymų teisės aktų rinkinio;
- ragina FRONTEX toliau stiprinti savo gebėjimus stebėti nustatytas jūrų zonas ir nustatyti įtartinus laivus;
- ragina Eurojustą ir teismines institucijas toliau aktyviau dalyvauti EMPACT, o Europolo informacijos koordinavimo mechanizmas turėtų užtikrinti, kad vykdant teisinius tyrimus ir baudžiamąjį persekiojimą būtų laiku dalijamasi informacija;
- ragina FRONTEX, Europolą ir Eurojustą toliau stiprinti bendradarbiavimą su šalimis partnerėmis siekiant kovoti su neteisėtu migrantų gabenimu pasitelkiant skaitmenines technologijas ir tarptautinių tyrimų bei baudžiamojo persekiojimo srityje.

Komisija ragina valstybes nares, padedant ES agentūroms Europolui, FRONTEX, Eurojustui ir CEPOL:

- toliau stiprinti teisėsaugos institucijų ir teisminį atsaką per EMPACT;
- stiprinti savo atsaką į naujas internete siūlomas neteisėto žmonių gabenimo paslaugas;

3.4 Didesnė žinių bazė

Moksliniai tyrimai ir duomenų rinkimas yra labai svarbūs siekiant geriau suprasti migracijos tendencijas, nusikaltėlių tinklą, dalyvaujančių neteisėtai gabenant migrantus, pobūdį ir veiklos mastą, kovos su neteisėtu žmonių gabenimu poveikį, neteisėto migrantų gabenimo veiklos vaidmenį ir svarbą vietos bendruomenėse, taip pat neteisėto migrantų gabenimo ir kitų nusikalstamumo sričių, pvz., prekybos žmonėmis, prekybos narkotikais ir terorizmo, ryšius. Technologinė pažanga ir naujoviški požiūriai, kuriais remiama neteisėto

migrantų gabenimo prevencija ir kova su juo, įskaitant **dirbtinio intelekto**⁷⁷ naudojimą, gali sudaryti sąlygas veiksmingiau pagal duomenis parengti greitai praktiškai pritaikomą informaciją.

Šiuo tikslu turėtų būti naudojama 2021–2027 m. bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „**Europos horizontas**“ nustatant atitinkamus mokslinių tyrimų poreikius ir temas, susijusias su neteisėto migrantų gabenimo prevencija ir kova su juo.

Be to, **ES agentūros turėtų stiprinti savo vaidmenį mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje** kuo labiau išnaudodamos Europolo inovacijų centro iniciatyvą ir FRONTEX dalyvavimą plėtojant ir valdant mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklą, įskaitant bendradarbiavimą su pramone, siekiant nustatyti galimybes plėtoti naujus pajėgumus, susijusius su neteisėto migrantų gabenimo nustatymu, prevencija ir kova su juo. Siekdamas gerinti žinias apie neteisėto migrantų gabenimo veiklą, ES agentūros turėtų intensyviau bendradarbiauti su **privačiu sektoriumi**, visų pirma bankų sektoriumi, nuomos sektoriumi (įskaitant dalijimosi automobiliu paslaugas), siuntų gabenimo paslaugas, kelionių agentūras, oro bendroves, pinigų pervedimo paslaugas, taip pat internetinių paslaugų teikėjus.

Europolas ir FRONTEX turėtų dirbti kartu, kad **bendrai ir reguliariai teiktų ataskaitas apie neteisėtą migrantų gabenimą**, kuriose būtų aptartos migracijos ir teisėsaugos perspektyvos. Tokia išsami neteisėto žmonių gabenimo reiškinio apžvalga bus labai svarbi siekiant įvertinti šio atnaujinto ES veiksmų plano poveikį ir nustatyti būtinas politinio atsako priemones.

Pagrindiniai veiksmai

- Europolas ir FRONTEX turėtų rengti bendras reguliarias ataskaitas apie neteisėtą migrantų gabenimą;
- valstybės narės, padedamos Komisijos, ir ES agentūros turėtų remti naujų technologijų, įskaitant dirbtinį intelektą, tobulinimą, kad padidintų žinių apie neteisėtą migraciją ir neteisėtą migrantų gabenimą bazę;
- ES agentūros, pvz., Europolas ir FRONTEX, turėtų pradėti bendradarbiauti su

4. Išvada

Neteisėto migrantų gabenimo prevencija ir kova su juo yra pagrindinis strateginis naujo migracijos ir prieglobsčio pakto ir ES saugumo sąjungos strategijos tikslas.

Komisija, vyriausiasis įgaliotinis, valstybės narės, ES agentūros ir ES delegacijos dirbs kartu su šalimis partnerėmis, tarptautinėmis organizacijomis ir suinteresuotaisiais subjektais, dalyvaujančiais formuojant migracijos politiką, kad įgyvendintų visus šio atnaujinto ES veiksmų plano aspektus siekiant užtikrinti, kad ES ir nacionalinio lygmens veiksmai būtų tinkamai parengti ir koordinuojami, siekiant skatinti ir remti neteisėto migrantų gabenimo prevenciją ir kovą su juo.

⁷⁷ Žr. Komisijos pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos suderintos dirbtinio intelekto taisyklės (Dirbtinio intelekto aktas) ir iš dalies keičiami tam tikri Sąjungos teisėkūros procedūra priimti aktai (COM(2021) 206 *final*).

Glaudus bendradarbiavimas su šalimis partnerėmis bus labai svarbus įgyvendinant kelis šio ES veiksmų plano aspektus. Naujas migracijos ir prieglobsčio paktas yra ženklas, kad keičiasi ES santykių su tarptautiniais partneriais migracijos srityje modelis. Šiuo tikslu Komisija, glaudžiai bendradarbiaudama su vyriausiuoju įgaliotiniu, pradės dirbti su prioritetinėmis šalimis, kuriose driekiasi migracijos į ES maršrutai, ir kartu su jomis užmegs kovos su neteisėtu žmonių gabenimu operatyvines partnerystes, įskaitant konkrečias priemones, kurios yra visapusiškų, subalansuotų, pritaikytų ir abipusiškai naudingų migracijos partnerysčių dalis, ir toliau stiprins pasitikėjimą ir tarpusavio bendradarbiavimą. Komisija, vyriausiasis įgaliotinis, valstybės narės ir ES agentūros išnaudos visas turimas operatyvines, teisines, diplomatinės ir finansines priemones, kad reaguotų į valstybinių subjektų vykdomą manipuliavimą neteisėta migracija.

Komisija remis atnaujinto ES veiksmų plano įgyvendinimą, siekdama užtikrinti, kad juo būtų prisidedama prie naujame pakte numatyto visapusiško požiūrio į migraciją. Ji tai darys glaudžiai bendradarbiaudama su nacionaliniais ryšių punktais neteisėto migrantų gabenimo klausimais ir ES agentūromis, visų pirma per specialią Komisijos ekspertų grupę neteisėto migrantų gabenimo klausimais ir Europos kovos su nusikalstamumo grėsmėmis daugiadalykę platformą (EMPACT). 2021–2027 m. Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas, Sienuų valdymo ir vizų priemonė, Vidaus saugumo fondas, Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonė „Globali Europa“ (KVTBP) ir Pasirengimo narystei paramos priemonė (PNPP III) padės Komisijai veiksmingai įgyvendinti veiklą ES viduje ir už jos ribų. Komisija nuolat informuos Europos Parlamentą ir Tarybą apie ES veiksmų plano įgyvendinimą ir su juo susijusių veiksmų rezultatus.